

ELŐFIZETES

Helyem:

Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 korona.

Videken:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

Hirdetések:

4-hatásos polt. sor egyszer 20 ft,
minden következőn 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 281.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, november 9

Gallwitz tábornok
elfoglalta Krusevácot.

Budapest, november 8. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Sapanownál az Ikwa mellett, a Kormin pataknál és Czartorysktól nyugatra orosz támadásokat vertünk vissza. Egyéb ujság nincs.

Olasz hadszíntér:

A délnyugati arcvonalon tegnap is általában esend volt. A doberdói fensik északi szélén csapataink tegnap ismét az ellenség egyes támadásait verték vissza. A Col di Lana körül heves harc folyt. Délután a hegycsúcs az olaszok birtokába került, este csapataink egy ellentámadással visszafoglalták. Az ellenség tüzésége tüzelést kezdett Riva déli arcvonalá ellen.

Délkeleti hadszíntér:

A Moravica völgy mindkét oldalán előnyomuló osztrák-magyar hadoszlopok visszavetették az ellenséget az Ivanjicától északra fekvő magaslati állásaiból. Kövess gyalogsági tábornok hadseregének német csapatai a Kraljevótól délre fekvő magaslatokon harcolnak. A folyón lefelé, Trsteniknél csapataink harccal erőszakolták ki az átkelést a megdagadt Moraván. Krusevác és a várostól keletre fekvő magaslatok Gallwitz tábornok birtokában vannak. A bolgár hadsereg sikeres előnyomulásában elérte a Leskovác körüli medencébe kivezető utvonalakat. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Szerb offenzívánk sikere gyorsan halad előre. A kruseváci hírsíziákmány biztos jele a nagy nehézségeknél, amelyek a szerbek visszavonulását akadályozzák. További jele a szerb hadsereg állapotának, hogy Kövess és Gallwitz csapatai az utolsó hét alatt tízenkétezer foglyot ejtettek, míg az offenzíva első heteiben a foglyok száma jelentéktelen. Ma már az osztrák-magyar és német csapatok, a nyugati Moravától délre hegyes vidéken nyomulnak elő

itt, nyugatról az előnyomuló osztrák-magyar, keletről a bolgárok veszélyeztetik a szerb frontot, míg Gallwitz serege Krusevácotól délre előnyomulva az Alexinacnál küzdő szerb sereget már átszárnyalta és egy része a Gallwitz seregnek már az Alexinacól északra előnyomuló bolgárokkal megteremtette a összeköttetést. Az osztrák-magyar csapatok a montenegrói határon a montenegróiak ellentámadásait visszaverték és az ott elhódított fontos határpontokat megtartották.

hetvenegy főnyi légénységet elfogtunk.

Balkán hadszíntér:

Osztrák-magyar csapatok elérték Ivanyicát és ettől hét kilométernyire északkeletre, a Vijenacot (896. méter). A német csapatok a Kraljevótól délre emelkedő magaslatokat támadják. Kraljevo és Krusevác közt öt helyen átléptük a nyugati Moravát. Krusevácot már november hatodikáról hetedikére virradó éjszaka megszálltuk. Több mint háromezer sebesülten szerbet elfogtunk és egyezeröttszáz sebesültet találtunk kórházakban. A hadizsákmány, amennyire eddig megállapítható, tíz ágyuból, sok löszerből és hadianyagból, valamint tetemes élelmezési készletből áll. A déli (linacka) Morava völgyében áthaladtunk Praskovcen. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ezerháromszáz gránátból
egy sem talál.

Konstantinápoly, november 8. A főhadiszállás jelenti: A Dardanellafronton Anafortánál tüzéségünk tüzelt egy ellenséges torpedónaszádra és egy szállítógőzösre, amelyek Kemikli Cimanál zátonyra jutottak. A hajókat többször eltaláltuk. A szállítógőzös sűrű füstben eltávozott. November harmadikán egy ellenséges repülőgépet tüzéségünk megrongált. A gép Kücsük Kemikli közelében a tengerbe zuhant, tüzéségünk ezután még jobban megrongálta a repülőgépet, a melynek roncsait az ellenség a kórház-sátrak közelében partra vonszolta. Ebben a szakaszban három ellenséges páncélos cirkáló és egy torpedónaszád is résztvett a tüzharcban, de mint rendesen, eredmény nélkül. Ariburnunál tüzharc és a balszárnynon rendkívül heves bombaharc. Sedil Bahrnál a centrumban az ellenség meglepetésszerű tüzelés után kézigránát támadást intézett állásunk ellen. A kísérlet meggyűsult. A tüzharc ebben a szakaszban még egyre tart. Az ellenség huszonkilenc órán át 1300 gránátot lőtt balszárnnyunkra, anélkül azonban, hogy legcsekélyebb eredményt érte volna el. A többi frontról nincs különösebb jelenteni való. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsülyesztett német kis
cirkáló.

Berlin, november 8. Az Undine kis cirkálót járőrutja alkalmával egy

Nagy hadizsákmány
Krusevácban.

Berlin, november 8. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Vogezeekben Cellestől északkeletre csapataink megszálltak egy ellenséges aknátolesért. Ezzel kapcsolatban kézigránátokkal és aknákkal folytatott élénk közelharcok fejlődtek. A Hilsentirsten elragadtuk az ellenségnek egy kiszögellő árok részét. Immelmann hadnagy tegnap Douaitól nyugatra hatodik ellenséges repülőgépet lőtte le: egy angol Bristol kétfedelűt, amely három géppuskával volt felszerelve.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoporthja.

Rigától délre és délkeletre, továbbá Jakobstadtól nyugatra a mitau-jakobstadti vasut két oldalán és Dünaburg előtt az oroszok erős tüzéségi előkészítés után jelentékeny erővel támadtak. Támadásaikat részben súlyos veszteségeik mellett visszavertük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoporthja.

Lényeges esemény nem történt.

Linsingen tábornagy hadcsoporthja.

Czartorysktól északnyugatra az oroszok támadásai eredménytelenek maradtak. Három tisztet és kettőszáz-

tengeralattjáró-hajó a svéd tengerparttól délre két torpedó lövéssel elsüllyesztette. Csaknem az egész tiszti és legénységi állományt megmentették. von Pohl a tengerészeti vezérkar tőnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A harmadik hadikölcsön jegyzése Aradon.

(A közigazgatási tisztviselők a hadikölcsön érdekében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8.

A pénzügyi kormányzat az a nagy nemzetgazdasági és pénzügypolitikai jelentőségű törekvése, hogy a hadikölcsönbe elsősorban az otthon ládaifában, szalmazsákban, harisnyában rejtgetett és gyümölcsösöztetett heverő tőkék vonassanak be: a nép hivatali és társadalmi vezetői részéről országsszerű teljes megértésre és lelkes felkarolásra talált. Nap-nap mellett, az ország minden tájáról számtalan hírt kaptunk arról, hogy főszolgabírók, jegyzők, közép- és albirók és általában a közigazgatási tisztviselők mily celtudatos és fáradhatatlan tevékenységet fejtettek ki népünk konzervatív hajlandóságának megtörésére és a hadikölcsönbe tartandó tőkeelhelyezés megkedveltetésére. A vidéki jegyzések rendkívül kedvező alakulása egyenesen arra vezethető vissza, hogy a tesavált pénzeket egyre jobban sikortól rejtőhelyeiről elfoglaló és közigazgatási életünk vérkeringésébe visszavezetni. Azok az egyre szaporodó híradások, hogy számos helyen a kis emberek részéről ezekre menő olyan jegyzés történik, amelyekre az otthon rejtgetett pénzekből teljesítik a befizetést: hatalmas perspektívát nyitnak meg a nemzeti népvagyonosodás jövő alakulásának. Ha a jegyzéseknek ez a nagyvonalú biztató tünete állandó marad a következő két hét folyamán is és a jó példa, a lelkes segítőkészség támogatva, országsszerű magával ragadja a még tartózkodó és bizalmatlan kistökeinket, akkor a harmadik hadikölcsön nemcsak fényes számcsere sikerre tarthat bizonyos számot, hanem hitelművelési és közigazgatási szempontból is jelentős hatással lesz jövő fejlődésünkre.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyeztek: Minoritarend 30.000 korona. Lakatos Ottó dr. rendfőnök 20.000 korona, Bégaszentmihály község 3.000 korona, Weiszberger Ignác 2000 korona, Kunovits Franciska 1000 korona. Apróbb tételek 500 korona. Összesen 56.500 korona. Az összes jegyzés eddig 9.223.200 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai napig 3.420.000 koronát jegyezték.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma délelőtt 77.050 korona jegyzés történt. Még p. dr. jegyeztek: Gross Endre dr. további 40.000 (összes jegyzése 80.000) korona, Székely Károly dr. további 7050 (összesen 40.050) korona, Stoll Béla 10.000 korona, Nachinóbel Gyula 5000 korona. Összes eddigi jegyzés a mai napig 951.450 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma a következő lényegesebb jegyzések történtek: Krampel Mária további 8000 korona, Budi Testvérek 3000 korona, Schwartz Rika 6000 korona, Papp Mariska 2000 korona, Mos Péter 2400 korona. Az összes jegyzés az intézetnél 1.662.000 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma Jakabffy Andorné 3100 koronát, Schaffer Géza 500 koronát jegyeztek, a végösszeg 470.000 korona.

A Viktoria Takaré- és Hitelintézetnél a jegyzések mai összege 15.100 korona, az összes jegyzések 805.700 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Schnelberger Albert 10.000 korona, Massány Imre 2000 korona, Herzfeld Gyula 1000 korona. Egyéb jegyzések 1200 korona, az összes jegyzések 366.200 korona.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitel-szövetkezeténél az eddigi jegyzések összege 966.000 korona. A ma érkezett jegyzések között szerepel az Erzherzog Friedrich csatahajó legénységéből Rácz István és társainak 15 tételben jegyzett 4900 korona. A korábbi jegyzésekben foglaltatik, de külön még kimutatva nem lett a Kapa-utcai leányiskola növendékeinek 26.000 koronás összegű jegyzése.

Ujszentanna község hazafias lakossága eddig már körülbelül másfél millió koronát jegyezt a harmadik hadikölcsönre. Faragó Istvánnak fáradozása úgy látszik megtermi szép gyümölcsét, mert az egész társaság területén valóban elismerésre méltó módon tesz eleget a polgárság hazafias kötelezettségének.

VÁROS ÉS MEGYE

Embey Iván kir. tanácsos üdvözlése.

(Az új pénzügyigazgató a közigazgatási bizottságokban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8.

Arad város közigazgatási bizottsága felhasználta az első alkalmat, hogy a pénzügyigazgató változás alkalmából örömeinek adjon kifejezést Embey Iván királyi tanácsos kinevezetése miatt. A ma tartott ülésen Varjassy Lajos polgármester elnökölt, kijelentette, hogy úgy a város polgársága, mint a közigazgatási bizottság a legnagyobb örömmel értesült Embey Iván kinevezéséről és igen kellemesen érintett mindenkit, hogy az aradi pénzügyigazgató személyében egy igazság szerető, szakavatott és előékeny férfi került a díszes állásba, aki a múltban is össze tudta egyeztetni a város és az állam érdekeit. Annál is inkább üdvözi szívből a pénzügyigazgatót, mert tudja, hogy teljesen aradnak vallja magát és erről bizonyosságot is tett azzal, hogy már éveket ezelőtt foglaltatott volna el magasabb állást, de nem akart Aradtól megválni. Kéri, hogy a város ügyeit a jövőben is részesítse jóakaratu támogatásában és fogadja szívesen a bizottság üdvözlését.

— A legnagyobb öröm és hála tölti el szívemet — válaszolta Embey pénzügyigazgató — amiatt, hogy a közigazgatási bizottság örömmel fogadja kinevezetésemet. Ez azt bizonyítja, hogy működésem irányelvei a bizottság helyeslésével találkoznak. A múltban is gondosan kerestem, hogy a város érdekeit, amelyhez gyermekkorom óta soha el nem szakítható szálak fűznek, mindannyiszor, ha a törvény keretein belül a kinevelés érdekeivel összeegyeztethetőek voltak, kielégíthessem. Lelkiismeretesen és igazságosan akarok a jövőben is minden ügyben eljárni és azt kérem a bizottságtól, hogy kegyes jóindulatu támogatásban részesítsen. (Eljenzés.)

A vármegye közigazgatási bizottsági ülésén Dálnoki-Nagy Lajos alispán, miután indítványára az eltávozott Róka József miniszteri tanácsos érdemeit jegyzőkönyvben a bi-

zottság megörökitette, az elnök meleg szavakkal üdvözlötte Embey Iván királyi tanácsost kinevezetése alkalmából, akit a múltban is igazság szerető és szakavatott tisztviselőnek ismert a vármegye közönsége.

A pénzügyigazgató meghatottan köszönte meg az üdvözlést és kijelentette, hogy ugyan-ugy mint a múltban, a jövőben is méltányos akar lenni a vármegye közönségével szemben és kéri a bizottság jóakaratu támogatását.

Kérni kell a mérsékelt áru víz kiszolgáltatását. A műszaki bizottság ma délután Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében Nachinóbel Ödön főmérnök, helyettes üzemigazgató bejelentette, hogy a vízvezeték eddig több fogyasztónak mérsékelt áron adott vizet és azt kérte, hogy mondja ki a bizottság, csak ipari célokra engedélyez ármérséklést. Ezt nem fogadták el, hanem egy albizottságot küldtek ki, amely revideálni fogja az eddigi engedményeket és indokolt javaslatot tesz a további ármegállapításra. Akik továbbra is olcsóbb vízre reflektálnak, azok jelentsék le kérelmüket a helyettes vezérigazgatónál november 20-ikáig. A bizottság foglalkozott a lovonati forgalom fentartásának kérdésével is, mert a városnak lovai nincsenek és az eddigi kontrahens november 12-ikén túl nem hajlandó lovakat adni, minthogy bevonult katonának. Megbízták az igazgatót, hogy kísérelje meg és béreljen lovakat és tegyen előterjesztést, nem lehetne-e a személyforgalmat is gőzüzemmel lebonyolítani. Több adminisztratív és az üzemek személyzetét érintő kérdés tárgyalása kapcsán elhatározta a bizottság, hogy nem utalja ki a vállalat iroda vezetőjének a kért 35 öl tűzifát, hanem igazoló jelentést kér tőle a felől, kiadott engedélyt ilyen óriási mennyiségű tűzoló anyag elhasználására és kiszolgáltatására.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1915. évi november hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 12. A gazdasági szék előterjesztése földárverések jóváhagyása tárgyában. 13. A tanács előterjesztése, hogy Butskó Béla és Weitzer J. waggongyár Rt. által emelt ü. épületek jóvédelmeire a községi adómentesség megadásak. 14. A tanács előterjesztése a pénzügyigazgatóság által folyó év szeptember hónapban leírt állami adónak megfelelő községi adó leírása tárgyában. 15. Márk Miklós vágóhídi fűtő kérvénye a nyugdíj jogosultak sorába leendő felvétele tárgyában. 16. Zsumanka Illés gör. kath. kántor kérvénye fizetésének felemelése iránt. 17. A fogvasztási adóhivatali alkalmazottak kérvénye lakbér megfizetése iránt. 18. Az „Andrényi alapítványi gyermek-kórház” költségelirányzata 1916. évről, és zárszámadata 1914. évről. 19. A tanács előterjesztése a rendőrséghez egy iktatói állás szervezése tárgyában. 20. A tanács előterjesztése az 1915. évi államsegély felosztása tárgyában.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) meri másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Görögország fenntartja semlegességét.

(A Skuludis kabinet megalakulása. — A makedóniai entente csapatok sorsa.)
— Távirati tudósítás. —

Athén—Páris, november 8.

Az új kormány Szkuludisz elnöklésével megalakult. Szkuludisz egyúttal külügyminiszter is lesz. A Zaimisz-kormány többi tagjai megtartják eddigi társaságukat.

Bécs. Az új görög miniszterelnök Chiosban született, hetvenkét éves. Két év előtt részt vett a londoni békekonferencián. Az utóbbi időben nem szerepelt. Politikailag mindig fölötté állt a pártoknak.

Skuludisz a semlegesség híve.

Athén. Skuludisz miniszterelnök a Times athéni levelezőjével folytatott beszélgetés alkalmával kijelentette, hogy szándéka, hogy Görögország a négyes entente hatalmaival szemben igen jóakaratu semlegességet tanúsítson.

Berlin. Athéni jelentés szerint az új miniszterium közölte a hatalmak követelével a semlegesség fenntartását.

Az entente-csapatok nehézségei Makedóniában.

Páris. Szaloniki-i lapjelentések szerint a Dél-Makedóniában operáló expedíciós hadtest működése vasutak híján rossz utak miatt rendkívül lassú. Az ország segélyforrásait már a balkáni háború kimerítette. A csapatok lépésről-lépésre újabb és újabb nehézségekkel találkoznak. A franciák lovak híján bivalyokkal kénytelenek ütegeiket állásba vinni. Az időjárás rendkívül kedvezőtlen, az utak az esőzések következtében feláztak, a sár feneketlen.

Páris. A Petit Parisien jelenti Athénből: Az angol követ jelentése szerint két angol hadosztály utban van a bolgár hadsereg felé. További csapatkontingensek rövidesen utánuk mennek. A szövetségesek naponta 15–18 vonattal indíthatnak csapatokat Szalonikiból a hadseregre.

Kitchener missziója.

London. A Reuter ügynökség jelenti: Kitchener ma Párisból tovább utazott. Párisban Briand-nál és Joffre-val különböző kérdéseket beszélt meg, amelyek a közel kelet ügyeire vonatkoznak. A megbeszélésekből kitűnt, hogy az angol és francia kormányok között teljes megegyezés áll fenn.

A francia diplomácia kudarca.

Páris, november 8. Jules de la Fesse képviselő az Echo de Paris-ban nyílt levelet intéz Briand miniszterelnökhöz a figyelmeztetési azokra a hibákra, amelyek elődjei fáradozásait meggyújtották. A francia politika, a francia diplomácia a háború óta nem volt eléggé erőteljes, kíméletlen. A német diplomácia mindezútt megelőzte őket. Be kellene bizonyítani Görögországnak és Romániának, hogy csatlódnak, ha a szövetség győzelmében hisznek. Már Anglia és Oroszország sem húzódnak erőteljes balkáni

akcióktól. Itt az ideje, hogy Franciaország vegye kezébe a vezetést, amely megilleti. Franciaország viseli a legnagyobb áldozatokat, ezért Franciaországnak világosabb, élesebb hangon kell fellépnie a négyesszövetség illetékes helyein.

Hazautazik a szófia orosz követ is.

Szófia. Savinsky orosz követ, aki tudvaleg eddig betegsége miatt nem távozhatott, ma reggel elutazott. A bolgár kormány vele szemben a legnagyobb előzékenységet tanúsította.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.

London. Az Alastair nevű angol postagőzöst elsüllyesztették. A legénységből csak három embert mentettek meg.

London. A Globe című lap tegnapi esti lefoglalása legdrasztikusabb eljárás, amely a háború alatt a kormány sajtóval szemben tanúsított. A lefoglalásra semmiféle megokolás nincs, csak hiszik, hogy a Kitchener lemondásáról szóló cikkért történt a Globe lefoglalása. Érdekes, hogy nemcsak a kész példányokat kobozták el, hanem a gépek villamosvezetékét is elvágták, hogy új kiadást ne nyomhassanak.

London. A Cunard vonal tegnap közölte, hogy fegyverképes karban levő angol utasokat nem vesz fel. Liverpoolban ahol ír kivándorlók ép a Saxonia Cunard gőzökre akartak szállni, izgatott jelenetek játszódtak le e miatt. A toborzó ügynökök gőzerővel dolgoztak, a néptömeg kifütyülte az ikeket. A Saxonia fűtő le szálltak a hajóról a kijelentették, hogy nem teljesítenek szolgálatot, ha az ikeket a hajóra engedik. A társaság megtagadta az ikektől a szállítást.

Athén. A Havas ügynökség jelenti: Jól értesült körökben azt mondják, hogy a Skuludisz-kabinet az előző kormány politikáját fogja követni és még az sincs eldöntve, hogy a kabinet bemutatkozik-e a kamarának, vagy pedig nyomban feloszlatja a kamarát.

Marseille. Az Havas-ügynökség jelenti: A hadi törvényszék a marseillei csapattáborban elkövetett sikkasztás miatt a tábor élclmezési tisztét öt évi magánzárkára és 1500 frank pénzbüntetésre és lefokozásra és Goupil közkatónát 5 évi magánzárkára ítélte. Egy polgári személyt büntetésesség miatt 10 évi magánzárkára és 29 000 frank pénzbírságra, két más polgári személyt 5–5 évi fozházra, valamint még egy polgári személyt 1 évi fozházra ítélték el.

Genf. A genfi Vörös Kereszt nemzetközi bizottsága nyílt levélben felkéri a hadviselő államok uralkodóit és kormányait, hogy utasítsák a csapatparancsnokokat a harc elteltével mindig fegyverszünet adására, hogy a zsaniterek eltakaríthassák a halottakat és összegyűjthessék a sebesülteket. Ilykép megszűnne a most

oly nagyszámu eltűntek jegyzéke és megszűnne a családok felesleges aggodalma, mert a sebesültek és a halottak jegyzéke legrövidebb időben belül közlendő lenne.

Aradi vadászok az északi fronton.

(Az orosz támadások végnapjai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8.

A 28-as vadászok, a „Sturm-Battalion” az északi harctér legvéresebb harciban arattak soha el nem halványuló dicsőséget. Most is ott állanak, ahol a halál a legolcsóbb, mert az oroszok minden orájuk megfeszítésével, mint aki érzi a veszélyt, utolsó energiáit pazarolják állásaink áttörésére. De hiába minden. Az éretel megingathatlan. A 28-as vadászok, köztük sok aradi fiu, acélos karral és csorbitatlan győzelmi hittel fűsi-veri a musztát és Heller Jóhannak, az egész zászlóalj nevében az Aradi Közlönyhöz intézett és az aradi fiuk ödvözlését tartalmazó leveléből kitűnik, ott fenn a fronton úgy látják, hogy az oroszok végnapjaikat élik az ördög vér és ember pazarlással.

— A 28-as vadászok a harcok szcenérióján is kitűnően érzik magukat, írja Heller. A orosz sógornak minden napra juttatunk egy kevés hazait. Ha nem elég nekik, akkor néhány gránát, vagy srappell-ödvözlést küld nekünk, mire tüzéségünk olyan vehemenciával lövi őket, hogy hanyat-homlok kénytelenek menekülni. De mi, ha meg is futamítottuk őket, akkor sem állunk meg, hanem erőnk teljes igénybevételével üldözzük őket. A harcban is heves harcok voltak, minek a fináléja természetesen az volt, hogy megszűntek.

Isten segítségével majd csak ellátjuk bajukat — amúgy magyarosan.

Az én impresszióm az, hogy a monarchia területén tartózkodó musztáknak elérkeztek a végnapjaik.

Az emberi élet szituációja eléggé kielégítő. Nekünk városiaknak hiányzik az Almai Laci musztája, Győző mókája és a jól megszokott szórakozás. Itt ha időnk van, fedezék csiná'ázsal töltjük napjainkat. Elég jó most, mivel a föld puha, ha van elég és az emkeri energia erős. Mindennap megkapjuk a menázsinkat, de hát mi a delikateszt is szeretjük — ez pedig abból áll, hogy szedünk cartoffle-t — (túrnya) — és vagy meg főzzük, vagy megsütjük, olyan izletesen, hogy akár melvik székácának is dícséretére válnék. Hiány: kimondott hiány csak — vodá-ban van — (viz) — mert hát erre ez nem nagy gond. Tegnap alkalmunk volt látni gyalást tenni a háziezredünk, bajtársaink között, akik szintén jó kondícióban vannak — különösen Tesits főhadnagy ur, kit jóvalán kedve még itt sem hagyott el, — de mivel elérte azt, hogy katonái lelkesednek érte. Da'ol mint a tülemje, olyan kondícióban van, mint odahaza. A Természet is jól visel m'at, hideg nincs, eső nem esik, egy kevés havunk volt, de a klíma csak olyan aradi-novemberi.

Aki nincs a harc'éren: pénzével harcolhat a hazaért! :: :: ::

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: „Egy test két lélek” színmű, újdonság, először.
Szerda: „Egy test két lélek”, színmű.
Csütörtök: Gyöngyvirág kisasszony” operett.
Péntek: „Tatárjárás” operett.
Szombat: „Táncos huszárok” operett, új betanulással.

* A színház hírei. „Egy test két lélek” „Der Andere” Lindau-Pál hírneves író, nagyhatású színmű újdonságának mai bemutató előadása, általános érdeklődést keltett, nem csak azért mert a Vigaszínházban állandóan safozott házakat vonz, de maga a színmű pszichológiai tartalma a legmagasabb fokra emelgette a kíváncsiságot, mélyseges tanulmány minden jelenetben, amit a szereplők minden képen teljesen kiaknáztak, az ujdonság ma és holnap szerdán került színre. Csütörtökön megismétli a társulat Köpf Kálmán és dr. Bajtay operettjét a „Gyöngyvirág k. a. t.” Pénteken a „Tatárjárás” kerül színre Sz. Rontai Boriska, Várady Margit és Hepesnével a fő női szerepekben. és szombaton a „Táncos huszárok” nagy operettnek lesz a reprize, melyben az egész személyzet részt vesz. Előköszületen „Palika” a nemzeti színház újdonsága, „Legénybucsu” szenzációs operette újdonság.

* Versenyfutás a halállal. (Nagy Nordisk-dráma az Apollóban.) Aki egy keveset is figyelemmel kíséri a mozi-színházak műsorát, tapasztalhatja, hogy a Nordisk-filmgyár a filmgyárak nagy versengésében továbbra is megmaradt az első helyen. A többi filmgyárak változatos sikerrel dolgoznak, míg a Nordisk-filmgyár minden egyes képe versenyen felül áll. A Nordisk-filmek kivétel a legtekélyesebb művészi munka, amely kívánni valót sohasem hagy maga után, a legkiválóbb színészekkel megírt szövegek darabok cselekménye pedig mindig eredeti, érdekteljesítő és irodalmi színvonalon áll. Ezért szerencsés vállalkozás volt az Appolló-színház direktorjának az a lépése, hogy minden új Nordisk-képet a maga számára kötélt le. A ma bemutatott „Versenyfutás a halállal” a látott legszebb Nordisk-képek egyike. A meseje eredeti gondolatokon épült fel a minden jelenete a legnagyobb érdeklődést váltja ki a nézőből. Az értetlenül börtönbe került rabot kiszabadítják legjobb barátai, hogy haldokló hitvesét még egyszer, utoljára élve láthassa. A szokást észrevesszük a megindul az ideigazgató vad üldözés. Rettentő versenyfutás ez, a halál ér előbb oda a szegény elgyötört asszony ágyához, vagy a férj? Az utóbbi győz: még egyszer megcsókolhatja hitvesét, aztán visszakerül a sötét börtönbe. A mai új műsor óriási sikerét növelte a „Löverseny és kártya” című fölötté izgalmas bűnügyi dráma is. A nagysikerű műsor még kedden kerül vetítésre.

* Kárpáti harctéri fölvételek a kulturpalotában. Az aradi Vörös Kereszt rendezésében, mint megírtuk, szombaton este fél 9 órakor és vasárnap délután fél 5 órakor mutatják be a kulturpalotában azokat az eredeti harctéri fölvételeket, amelyeket Szeghalmy Gyula katonai szolgálatot teljesítő polgári iskolai igazgató gyűjtött egybe a tisztektől s a honvédelmi miniszter engedelmével az ország minden nagyobb városában bemutatja jótékony célra. Különös érdekességet ad ezeknek a fölvételeknek az, hogy egytől-egyig a fronton készültek, tehát nem a harctériktől távol eső jelentéktelen epizódokat adják vissza. A belépődíjak 2 koronánál kezdődnek és egészen 20 fillérig szállnak alább a sorok szerint. A jegyek elővásárlását szerdán nyitja meg az egyesület.

* Egy apa kerestetik. (Vigjáték műsor az Urániában.) Közönségnek megleltelve a színmű ma tisztán vigjátékból összeállított műsort mutat be. Az élet sok kedves és mulatságos helyzetet teremt és ezek kiaknázása óriási és jól eső dolog, mert ott az emberek, akik az eseményeket látni akarják. Zord fölvetések vértanúság peremén ártólag hat lelkünkre egy kis pajzán játék. Azért igen helyes a színház álláspontja, amikor nagy művészi események bemutatása után ilyen humoros estét

ket rendez. A mai est műsora a fővárosi színházak vigjátékainak legjavát mutatja be, melyek elé Egy apa kerestetik címmel sok ötlettel és humorral egy elvesztett okmány folytán összeállított vizás helyzetek állanak elő, melyek derűt és mosolyt fakasztanak mindenfelé. — Megtérés, a legszenzációsabb Schildkrant-film az Uránia legközelebbi slágere. 5

* A Társaság. Dobay István betilapja ezen a héten is gazdag változatos tartalommal jelent meg. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 6 korona. Műtárgygyűjtemény ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Lánczy Leó

a Marta új elnöke.

(A Benz-cég és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdekes tervei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8.

Arad egyik legnagyobb iparvállalatánál, a Martánál történt jelentékeny változásról már megemlékezett az Aradi Közlöny. Jelentettük, hogy a Marta részvényeinek legnagyobb része a mannheimi Benz automobil-gyár tulajdonába jut, amelynek magyarországi képviselője a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. A Benz tudvalevőleg a Magyar Ruggyantától és a Magyar Banktól szerezte meg a részvényeket, amelyeknek a Ruggyanta gyár rezsimje alatt rendkívül nagy mértékben emelkedett az értéke és ez a körülmény lehetővé tette, hogy a 200 koronára lebecsült papírok darabját 400 koronával adhatták el az új érdeklőségek.

Igen természetes, hogy az új éra alatt más vezetőség kezebe kerül a vállalat egész igazgatása. Haltenberger Samu, a részvénytársaság mostani rendkívül agilis és kiváló szak-képzettségű vezérigazgatója, akinek működése nagy értéket jelentett a hatalmas vállalatra, átadja helyét az új igazgatóság által kijelölendő, eddig még előttünk ismeretlen személynek. Haltenberger azonban nem válik meg teljesen a részvénytársaságtól, mert ő a jövőben vezérigazgatója lesz a fővárosi autotaxi vállalatnak, amely tudvalevőleg szintén a Marta alapítása s amely most igen jelentékeny működést akar kifejteni Budapesten.

A Benz cég érdekességének hivatalos bejelentése az e hó végén Aradon megtartandó közgyűlésen fog megtörténni. Ezen a közgyűlésen megjelenik a magyar közgazdasági élet egyik legkiválóbb alakja, Lánczy Leó v. b. t. a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke-igazgatója, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, aki a Marta igazgatóságának elnökévé választapok meg. (A Marta mostani elnöke Károlyi Imre gróf.) A közgyűlést a városházán fogják megtartani.

Amint értesülünk, a háború alatt a vállalat műszaki és kereskedelmi alkalmazottainak elismert tudása és nagy munkajelű tagjai közül senki sem távozik helyéről Haltenberger vezérigazgatótól kívül, aki önként mond le; a hasonló tranzakciók alkalmával tudvalevőleg szokásban van, hogy a vállalatok legexponáltabb vezetője átadja pozícióját az új tulajdonos megbízottjának.

Köztudomású, hogy a Benz gyár milyen csodálatos módon elárasztotta gyártmányával Európa legnagyobb részét. Az aradi automobil gyár átvétele maga után vonja azt, hogy a világcég a Balkán legjelentékenyebb területein is meg akarja vetni a lábát. Tudomásunk szerint az új tulajdonos elhatározásánál döntő szempont volt Arad igen kedvező földrajzi

helye, a Balkánhoz való közelsége és az, hogy a Maros mellettünk folyik, amelynek vize ipari célokra jól felhasználható.

A német tőke expanzív ereje bámolatba fogja eiteni a gyáripár iránt érdeklődőket. Értesülésünk szerint a gyár kiterjesztése rövid időn belül olyan arányokban történik meg, hogy egy-két év múlva legalább kétezer munkás dolgozik ott. A mostani munkásszáma átlag 6-700 főből áll, heti huszezer korona fizetéssel. A világipar fejlődését tanulmányozó szakértők megfigyelése szerint a nagy gyári centrumokban csak az első telepek alapítása történt nehezen. Az ilyen gyárakat, mint a Weitzer vágongyár és az automobil gyár, föltétlenül követik az olyan újabb alapítások, amelyek e cikkekkel rokontermékeket állítanak elő. Tekintve a Balkánon való új térhódítást, számíthatunk rá, hogy Arad — amelynek a háború alatt tanúsított becsületessége is nagy értéket jelent — rövid idő alatt új gyáraknak lesz székhelye.

Halálra ítélt

és kivégzett kém.

(Hadbíróági ítélet végrehajtása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8.

Az 5. Hadtápparancsnokság cs. és kir. hadbíróság engedelmével adunk hírt az alábbi szenzációs kémkedési pör tárgyalásáról:

E hó 2-án volt az 5. Hadtápparancsnokság székhelyén Petrics Ferenc jómódu kereskedő és társai kémkedési bűnperében az ítélet végrehajtása.

Eme érdekfeszítő és bonyodalmas bűnper tárgyalása október hó 7-től 12-ig tartott a cs. és kir. hadbíróság előtt. A tárgyalás elnöke Homberth Ferdinánd nagyváradi 19. tüzérezred cs. és kir. tüzérezredes, a tárgyalás vezetője: Rott Emil cs. és kir. hadbíró-örnag. A vádat dr. Voszka István cs. és kir. hadbíró-százados, katonai ügyész, — békéidőben a nagyváradi cs. és kir. dandárbíróság vezetője — a védelmet és pedig I. rendű vádlott Petrics Ferenc képviselőjében dr. Roda Emil hírneves bécsi ügyvéd, II. rendű vádlott Rasberger Lajos jómódu kereskedő, III. rendű vádlott Gomilsek Ferenc és IV. rendű vádlott Bann Viktoria képvis. letében Weber, dr. Ingruber és dr. Nemes Lány — polgári életben ügyvédek — látták el.

A vád alapját az képezte, hogy Petrics és társai egy nagyarányú kémzövetkezetnek voltak tagjai, akik az ellenségnek fontos csapatmozdulatokról küldtek jelentést és az egész bűnpert bonyolulttá az tette, hogy a cselekvések számai messze Olaszországba és Svábiaig elnyúltak. — Az ügyész tartalmas és zavaró peranyagot még részleteiben is felölelő, kiváló jogász logikával megszerkesztett és előadott vádbeszéde, a védők megfelelő vádbeszédei után a bíróság határozathozatalra vonult vissza és ennek eredményeként Petrics Ferenc I. rendű vádlott a kémkedés büntette, II. rendű vádlott Rasberger Lajost a haderő elleni büntett elkövetésében mondotta ki bűnösnek. I. rendű vádlottat kötél általi halálra, II. rendű vádlottat 15 évi súlyos börtönre ítélte, III. és IV. rendű vádlottakat kellő bizonyíték hiányán felmentette.

Az ítélet, tekintettel arra, hogy nem rögtönítélő bíróságról van szó, jóváhagyás végett a délmagyar haderők főparancsnokához terjesztett, amely az ítéletet jóváhagyta azzal, hogy I. rendű vádlott Petrics Ferencre nézve a halálbüntetés nem a főlövés legyen s ez a büntetés november hó 2-án végrehajtott.

A román ellenzék államcsínye ellen.

(A kamara többsége bizik Bratianuban. — A román parlament összehívása. — A román-bolgár és bolgár-görög viszony.)

Tábori híradás.

Bukarest—Szófia—Athén, nov. 8.

A féléhivatalos Viitorul jelenti: Abból az óhajból kifolyólag, hogy még a parlament megnyitása előtt, személyes érintkezésbe lépjen a képviselőkkel, Bratianu miniszterelnök arra kérte a többséget képező liberális parlamenti párt tagjait, hogy több csoportban keressék fel őt. Tegnap délután fogadta a miniszterelnök Argeseh, Bacau, Botoschani, Braila és Buzeu képviselőit és szenátorait.

Bratianu kimerítően esetenként előtűnik a helyzetet és ez alkalommal megállapíthatja, hogy a nép képviselői fenntartás nélkül biznak a kormány politikájában és ragaszkodnak annak irányelveihez.

A képviselők és szenátorok, távozásukkor meleg ovációkban részesítették a miniszterelnököt.

A kormánypárti képviselők második csoportjában a constanzai, covurlui, dimbovicai, dolji és dorohoi kerületek képviselői jelentek meg Bratianu miniszterelnöknél.

Jelen volt az értekezleten Angelescu dr. is, a közmunkaügyek minisztere.

A képviselők meghallgatták Bratianu miniszterelnök előterjesztését a helyzetről és azon tényekről, amelyek megszabták a kormány mostani magatartásának irányát.

A képviselők és szenátorok helyesléssel vették tudomásul a miniszterelnök kijelentéseit és biztosították őt támogatásukról.

Király ellenes tüntetésre készül a román ellenzék.

Bukarest. A Minerva jelenti: Habár még három hét van a parlament megnyitásáig, már most készítenek elő oly politikai cselekményeket, amelyek a kamarában és szenatusban tagnak történni. A megnyitáskor, amikor a király a trónbeszédet telőivassa, a föderatistikus ellenzék botrányt akar rendezni.

A törvényhozó testület első üléseiben azután a külső politika és a hadigazgatás kérdéseiben interpellációkat tagnak a föderatisták bejelenteni. Ezeket a terveket a minisztereknek is tudomására hozzák. A minisztereket, úgy látszik, nem tételezte meg az, amiről a királynak címezve hírdetnek a föderatisták. A legtöbben azt hiszik, hogy a föderatistikus ellenzéknek nem lesz bátorsága a király ellen nyíltan fellépni.

Bratianu rögtön kezdetben nyilatkozatot fog közzéadni, hogy még nem érkezett el annak az ideje, miszerint a parlament vita tárgyává tegye a kormány által a külpolitikában követett diplomáciai akciót. Ami a hadigazgatást illeti, úgy az interpellációkat a

kormánylapokban közzétett válaszaik jogjait utalni.

A külpolitika kérdéseinek a parlamentben való megvitatásával kapcsolatban a kormány a többség tagjaival még november 28-ike előtt értekezletet akar tartani. E célból a miniszterelnök ma délelőtt 10 órára magához kéri az összes kormánypárti parlamenti tagokat.

Románia szerződése a semlegeségről.

Bukarest. A bukaresti lapok publikálják az „Idea Nationale” című szovinista olasz lapnak állítólag megbízható forrásból szerzett azon értesülését, hogy Románia Ausztria-Magyarországgal és Németországgal semlegességi szerződést kötött.

A szófiai román követ utazása.

Bukarest. Derussi román követ Szófiából Bukarestbe érkezett. A követ bukaresti utazása hivatalos ügyben történt.

Orosz hajók lefegyverzése a román Dunán.

Bukarest. A román kormány hivatalos lapjai a következőket közlik:

— Tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar és német csapatok elfoglalták a Duna szerbiai partját, a román hatóságok szükségét látták annak az intézkedésnek, hogy a mi kikötőnkbe hozzák és ott lefegyverezék azon orosz lobogóval ellátott hajókat, amelyek fegyverrel és municióval voltak megrakva a szerbeknek s amelyek a román partra menekültek.

Szállítások Romániából.

Bukarest. Féléhivatalosan jelentik: Minda azokat a kereskedőket és magánosokat, akik Németországban árukat vásároltak, illetve rendelték, értesítik, hogy ezen áruknak a monarchián való keresztül szállítása oltjából ezentul minden más eddigi mód elkerülésével, közvetlenül a bécsi közös pénzügyminiszteriumhoz fordulhatnak, amely megfelelő feltételek mellett az áruszállítást engedélyezni fogja.

Az orosz befolyás örökre megszűnt Bulgáriában.

Bukarest, nov. 8. Az „Echo de Bulgarie” legutóbbi számában foglalkozik azon hibákkal és ostobaságokkal, amelyeket a négyesszövetség elkövetett.

— Hogy a franciák és angolok ágyúzták Dedeagácst — írja az „Echo de Bulgarie” — az emberlelenség volt, de hogy az oroszok Várnát lövöldözték, az egy szentély meggyalázása volt.

A bolgárok sohasem gondolnak arra, hogy valaha háborút viseljenek Oroszországgal szemben, amde ők szabad emberek és megakarnak védelmezni függetlenségüket.

A szülőgyilkosság rut bűntett, amde, ha a gyermek anyja vétkez osapásait elhárítja, úgy önvédelemből cselekszik és jogában áll a osapásokat visszaadni.

Varna lövöldözése jóvá nem tehető osapást mért azon nagy erkölcsi tekintélyre, amelynek eddig Bulgáriában részese volt Oroszország.

Bulgária politika hite Oroszország iránt minden időkre elpusztult.

Bulgária terményeket ad Görög- és Törökországnak.

Bukarest. Ismeretes, hogy Görögország 1000 vaggon terményt vásárolt Bulgáriában, a bolgár kormány beleegyezésével igen méltányos áron.

Enek kapasan a kormányhoz közel álló „Echo de Bulgarie” a következőket írja:

— Az a tény, hogy Görögország Bulgáriához fordult élelmiszerekért, annak a bizalomnak a bizonyítéka, amely a két ország között fennáll. Az a gyorsaság, amellyel Bulgáriában Görögország kérelmét teljesítették, igazolja, milyen őszintén törekszik Bulgária Görögországgal megértésben élni. Meg kell állapítanunk továbbá, hogy ez az igyekezet nemcsak a két kormány és a két ország politikai köréi között létezik, hanem a népek között is, amelyek helyeslik ezt a megértő viszonyt.

Attól a naptól kezdve, amióta Görögország mai álláspontját elfoglalta, Athén és Szófia között úgy alakultak a viszonyok, ahogyan azoknak már régen lenniük kellett volna. A két ország közötti rivalitás ma már csak inkább a képzelődésben áll fenn, mint a valóságban. Ha Bulgária és Görögország megegyeznek, a békekötés után hatalmas faktorokká válnak.

A multtal szakítani kell és a jövőben Bulgáriának és Görögországnak szorosan egymás mellett kell haladniuk.

Predefál, november 8. Calafatból jelentik a bukaresti lapoknak:

Az itteni kikötőben 100 vaggon lisztet raktak fel egy görög uszályhajóra Törökország részére. A lisztet a krajovai Beligradoanu malomból szállították Calafatba.

Az uszályhajó a bulgári i Lom-Palancaba, onnan pedig Törökországba megy.

Milyen lesz Bratianu új kormánya.

Bukarest, november 8. A Dreptatea, amelynek tudvalevőleg igen jó összeköttetése van a kormánykörökben, a következő szenzációt keltő jelentést közli:

— Ahban a helyzetben vagyunk, hogy közzétehetjük, hogy Bratianu miniszterelnök még mindig a kormány újjalakításának tervével foglalkozik. A román miniszterelnök azonban azt várja be, hogy miként fognak a balkáni események fejlődni, mert ezen események irányától és végeredményétől függnek Románia legfontosabb elhatározásai.

Ha az entente lemondana arról, hogy a Balkánon nagyobb csapatszallományokat tegyen partra, akkor nemcsak egyes tagjai csatlakoznának fel a román kabinetnek, hanem biztosan számíthatunk arra, hogy a kormányzatban radikális változás fog beállni. Ez a változás oly értelemben történne, hogy egy új párt egy új kormányt alakítana, amely nyíltan a központi hatalmak mellett lenne nyilatkozat. Ha azonban a körülmények változatlanul a jelenlegiek maradnak, akkor Bratianu részben ki fogja foglalni munkáit és eddigi virakozó politikáját folytatja. Tehát nem lesz kombinációk, hanem a Balkán eseményei fognak dönteni, nemcsak a jelenlegi kormány sorsára nézve, hanem Románia magatartásának döntő fontosságú fordulata is ettől függ.

Tavaszi vetéssel pótolják az őszi hiányát.

(Rossz időjárás miatt lassan ment a vetés. — A közigazgatási bizottság felirata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8

A jövő évi termés biztosítása már most gondoskodás tárgya. A háború eddigi tapasztalatai megfutamították arra az illetékes köröket, hogy mindaddig, amíg a béke véglegesen itt nincs, messze terjedő előrelátással kell gondoskodni arról, hogy idebenn, az ország határain belül előteremtjük azt, amire a lakosság élelmezéséhez szükség van. Amint tovább és tovább tart a háború, ez re több és több munkás kézbe kerül a mezőgazdasági szerszám helyett fegyver, egyre fogvatkozik az őszi őszi is. Alapos előkészítést, gondos munkát kíván tehát az ország földjén a termelőképesség mértékének fenntartása.

Aradmegyei közigazgatási bizottságában ma Vásárhelyi József tette szóvá ezt a feltehetően fontos és nagyszerűségű kérdést.

— Megállapítható — mondotta az Aradmegyei Gazdasági Egyesület elnöke — hogy úgy a munkaerő, mint az őszi őszi száma megfogvatkozik és a szántóföldek megművelése ilyen körülmények között nagyobb gondot okoz a gazdáknak. Ehhez járult még a hetek óta csak rövid megszakításokkal tartó rossz idő, ami együttréve azt eredményezte, hogy az őszi vetés lassan folyik. Lehetővé kell tenni a gazdák számára, hogy ha már őszi búzával az időjárás mostohasága és munkaerő hiánya miatt nem vethették be földjeiket, legalább tavaszi búzát vethessenek. Ez országos érdek, mert arról van szó, hogy nem szabad bevetetlenül maradni földnek az országban. A közigazgatási bizottságnak intézkedések megtételére kell kérni a földművelési minisztert.

Kéri ezután a bizottságot, hogy tegye megadva az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek Ghillányi Imre báró földművelésügyi miniszterhez intézett feliratát. A Gazdasági Egyesület ugyanis tekintettel arra, hogy a gazdák részint a kősi- és őszi munkaerő hiány, részint pedig a rendkívül kedvezőtlen időjárás, a hetek óta tartó folytonos esőzések miatt a mezőgazdasági munkálatokkal el vannak maradva és tekintetbe véve az idő előrehaladottságát, nem lesznek képesek őszi búzával annyi földterületet bevetni, mint az előző években, ennek az ellensúlyozása céljából feliratot intézett a földművelésügyi minisztériumhoz az iránt, hogy a termelők által a Hadi Termény Részvénytársaságnak megvételre felajánlott és ezután felajánlandó tavaszi buza készleteket ne engedje a kormány megörökltetni, hanem azt vetőmagul rakároztassa, hogy a jövő év tavaszán a most üresen maradt földek tavaszi búzával legyenek bevetelvek. Egyben kérelmezte az egyesület, hogy ezek a tavaszi buza készletek ne mind egy helyen, hanem a különböző vidékeken létesítendő központi raktárakban helyeztessenek el, hogy így a gazdák ahhoz, annak idején minél könnyebben és kellő időben hozzá juthassanak.

Kintzig János azzal egészíti ki az indítványt, hogy ne csupán tavaszi buza vetőmagról, hanem árpáról is gondoskodjanak. Azt hiszi, hogy az egész országban nem lesz annyi tavaszi buza, amennyi egyedül csak Aradmegyében kellene a tavaszi vetéshez és feltétlenül szükség lesz árpa vetésre is, a buza

nélkül maradó földeken. Arra kell tehát kérni a földművelési minisztériumot, hogy a tavaszi vetés elkövetkezéséig adjon engedélyt a gazdáknak buza és árpa vetőmag tartására, amit — ha vetésre nem használnak fel — csak a tavaszi vetés befejezése után lennének kötelesek átadni a Hadi Terménynek.

A közigazgatási bizottság a két indítványt elfogadta és azok értelmében sürgős feliratot intéz a földművelési miniszterhez.

Városatyja-jelölés a második kerületben.

(A munkapárt megtartja mandátumait.

— Zimmermann Károly dr. jelölése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8

A második kerület választói a Fehér Kereszt szálló külön termébe tartották meg hét-főn este fél kilenc órakor népszerű értekezletüket, amelyen Reinhardt Gyula elnökölt. Az elnök üdvözölve az egybegyűlteket utalt arra, hogy a mandátum Glück Károly elhalálozásával ürült meg, szóval munkapárti mandátum volt a azt meg is kell tartani a munkapárt számára.

Pálmai Lajos dr. kifejtette, hogy amikor a munkapárt választmánya a jelölést megejtette, egy szempont vezette: olyan embert jelölni, akire szüksége van a törvényhatóságnak nem pedig olyat, akinek a törvényhatóságra van szüksége. A legmegfelelőbb és legtökéletesebb módon ennek az elvnek a második kerületben szerzett érvényt a választmány, amidőn Zimmermann Károly dr-t (hosszantartó lelkes éljenzés) ajánlja megválasztásra.

— Zimmermann Károly dr. — mondotta Pálmai — nem városunk szülötte és ha ennek dacára méltónak találja a polgárság őt arra, hogy a törvényhatóságba juttassa, ez mutatja a legjobban, hogy oly rendkívüli kvalitásokkal bír, amelyeknél fogva helyet kell, hogy foglaljon a törvényhatóságban. Ép azért, mert nem városunk szülötte, szükség van arra, hogy még szorosabb kötelékekkel fűzzük őt Arad városához.

Rátért ezután arra, hogy egyik aradi lap megtámadta a munkapártot azért, mert az állítólag választási harcot kezdett.

— Nem mi kezdtük a harcot — mondotta Pálmai dr. — Az egész országban az a hallgatóságos megállapodás, hogy mindegyik politikai párt megtartja régebbi mandátumait. A második kerületben megüresedett városatyai mandátum a munkapárté volt a a párt bünt követne el maga ellen ha azt átengedné.

A jelen voltak ezután a megüresedett társelnöki székre egyhangú lelkesedéssel Hebe Vilmost választotta meg, majd az elnök bejelentette, hogy a nagy választmány szerdán este kilenc órakor a Millennium szálló különtermében tart ülést. Adler Andor szólalt még fel újlag hangsúlyozva, hogy a függetlenségi párt volt az, amely a pártközi békét megtörte a harcot provokált, majd az ülést Zimmermann Károly dr. élénk elterítése közben bezárta.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára.

Embey Iván jelölése.

(Választók értekezlete az első kerületben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8

Tegnap délelőtt a Fehér Kereszt különtermében gyűltek össze igen nagy számban az első kerület választói, hogy egyhangú lelkesedéssel Embey Iván kir. tanácsos, pénzügyigazgatót jelöljék városatyának. A jelölés a kerület választó polgárainak oly általános tettségével találkozott, hogy ma már több mint bizonyos, hogy Embey Ivánnak ellenfelöltje sem lesz.

Az értekezletet az egybegyűlteket üdvözölve Stauber József elnök nyitotta meg.

— A mai vérhullámos idők — mondotta — nem egészen alkalmasak alkotmányos közéletre. Az ágyuk szava ma hathatósabban beszél minden kortesheszédnél. Az aradi nemzeti munkapárt intéző-bizottsága sem akaria felújítani a küzdelmeket, ami megnyitja azokat abban is, hogy megválasztásra oly férfiakat ajánl a szuverén kerületeknek, akik a pártnak soha exponált tagjai nem voltak. Az első kerület választó polgárai oly férfiat kívinnak a törvényhatóságba juttatni, akinek multia, hivatali és társadalmi szereplése egyáltalán predestinálja arra, hogy a város irányításában, vezetésében részt vegyen. E férfi Embey Iván kir. tanácsos, pénzügyigazgató (hosszantartó éljenzés), aki mögött négy évtizedes hivatali mult áll a akinek érdemeit ép a kerület választópolgárai előtt, akiknek számtalanszor volt alkalmuk az ő előzőkenységét tapasztalni, főleg leges bővebben méltatni. Tözségükere aradi ember ő, akiről közudomásu, hogy amidőn néhány év előtt egy más nagy városban vezető állással kínálták meg, azt nem fogadta el, mert Aradon akart maradni, tudását továbbra is Arad számára akarta értékesíteni. Amidőn ajánlom, hogy a kerület a városatyai székre Embey Iván királyi tanácsos, pénzügyigazgatót jelölje, kérem az értekezletet, szóljon hozzá a jelöléshez.

Stauber József elnök után Steinhardt Mór dr. szólalt fel, kijelentve, hogy két évtizedig volt alkalmam Embey Ivánnal hivatali működése közben érintkezni a tapasztalhatta, hogy Embey Iván mindig értett ahhoz, hogy kell az állam, a kincstár érdekeit összeegyeztetni a közönségével. Tudomása szerint soha még Aradon nem történt meg, hogy ily állásban levő férfit városatyának jelöltek a ha most megteszik, szól ez Embey Iván kiváló egyéniségének, személyének. A legmeselegbben ajánlja Embey Iván jelöltetését. Embey Iván mindig hasznára lesz a városnak.

Adler Andor a következőket mondta: Hogy jelöltünk milyen közkezdveltségnek örvendő, azt legjobban bizonyítja, hogy semmiféle mozgolódás ellenjelölt érdekében nem tapasztalható a megválasztása így valószínűleg egyhangú lesz. De azon esetben is, ha bármily erős ellenjelöltje lesz, mi örömmel csoportosulunk mellé a családra visszük zászlónkat. Arra kéri a kerület polgárságát, hogy tekintet nélkül arra, lesz-e ellenjelöltje Embey Ivánnak, vagy sem, csoportosan jelenjenek meg az urnánál a ezzel is mutassák ki, mennyire óhajtja a város polgársága, hogy Embey a törvényhatósági bizottságba bekerüljön.

Végül Stauber József elnök élénk éljenzés közepette határozatlán kimondotta, hogy a kerület választó polgársága a megüresedett városatyai székre Embey Iván kir. tanácsos, pénzügyigazgatót jelöl.

Prilepnél megverték a bolgárok az angol-francia serege.

(Szerbia a teljes katasztrófa szélén. — Az entente elmaradt támadási terve.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, november 8.

Szófiából jelentik: A bolgár lapok Szerbia helyzetét katasztrófálisan kritikusan jelzik.

Péter király — írják — még Putnik vajda lemondása előtt nyomatkosan kérte a négyesszövetséget, hogy teketória nélkül küldjön segítséget Szerbiába, mert a szerb hadsereg legfeljebb 3-4 hétig lesz képes a központi hatalmak és Bulgária rettenetes nyomásának ellentállani és előbb-utóbb kénytelen kegyelemre megadni magát.

A Szentpéterváron lévő Spalaicovici szerb követ felhatalmazást kapott arra, hogy ezt a círral és Szasszanovval közölje. Azóta — írják a bolgár lapok — Viviani, Delcassé, Szasszanov megbuktak, Asquith angol miniszterelnök pedig hangosan fogadkozik, hogy Szerbiát meg kell menteni, mert ez volt elejétől fogva a háboru egyik fő célja. Kell-e mindehhez kommentár? — kérdi a bolgár sajtó.

Titkolják a vereségeket a szerb hadsereg előtt.

Bukarest. Jól informált helyről közlik a bukaresti lapokkal:

„Az utóbbi napok eseményei világosan mutatják, hogy a szerbek makacs ellentállása a harcát valamennyi pontján lényegesen alábbhagyott, komoly hírek érkeznek, amelyek a szerb hadsereg morális erejének lényeges esökkenéséről szólnak. A szerb hadvezetőség a tiszték és katonák előtt konokul titkolja az elszenvedett vereségeket és a hadsereg még Belgrád bevételéről sincs felvilágosítva.

Az eddig választott védekező vonalak nagyrészt természetes akadályokra szorítkoznak. Kétségtelen, hogy a szövetséges haderők rövidesen összeroppantják az egész kétségbeesett primitív védelmi rendszert. Előrelátható, hogy a szerbek a hadszíntér egyetlen pontján sem kerülnek abba a helyzetbe, hogy offenzívára gondolhassanak és így hovatovább egészen kicsuszik a honi föld a lábuk alól.

Nem telik bele néhány napnál nagyobb idő és az összeköttetés az egész vonalon létrejön a központi hatalmak és Bulgária között, ami a szerb hadsereg abszolút csődjét fogja természetesen felidézni.

Borzalmas hírek érkeznek az elfoglalt városok menekülteinek a sorsáról is, ami csak siettetni fogja a szerb háboru befejezését.

Szerbiát az összeomlástól megmenteni nem lehet többé.

Péter király Novibazárba menekült.

Milanó, november 8. Mint a Secolónak jelentik Szalonikiból november 3-án, a szerb kormány, a szerb hadvezetőség és a súlyos beteg király Novibazárba menekült.

Prilepnél vereséget szenvedtek az entente csapatai.

Szófia. Tegnap este megérkezett a híre annak, hogy az angolok és franciák Prilepnél nagy vereséget szenvedtek. Ez eseménynek itt nagy fontosságot tulajdonítanak. A bolgár előnyomulás a Koszovo Poljánál nagyon veszélyezteti a szerb hadsereg visszavonulását Albániába és Montenegróba.

Az entente tavasszal akart támadni Szerbia felől.

Páris. A Cri de Paris legutóbbi száma egy cikket közöl, melynek pár hét előtt kellett volna megjelennie, akkor azonban a cenzura betiltotta. A cikk szerint a szövetségesek 1915. tavaszára nagy akciót terveztek a keleten. A szerbeknek Horvátországba és Szlavóniába való benyomulása kiszámíthatatlan következményekkel járt volna, azonban a szerbeket támogatni kellett volna. Briand a minisztertanácsban expedíciós hadtest kiküldetését javasolta, amely Szalonikiben szállt volna partra. Francia tartalékokból e célra 150.000 embert lehetett volna elküldeni. Briand azzal támogatta indítványát, hogy az oroszok a Kárpátokban állanak és Románia nem fog késlekedni Erdélybe betörni, Görögország valószínűleg a szövetségesekkel megy és Olaszország hamarabb avatkozott volna be, mint tette. Bulgáriának ilyen körülmények között nem lett volna bátorsága a szövetségesek ellen állást foglalni. Briand érvei meggyőztek a minisztertanács többségét, mindössze öt miniszter volt ellene. Végül azt hozták fel a terv ellen, hogy a kormány nem hozhat ilyen fontos határozatot egy tábornok — a nevet a lap nem említi, de valószínűleg Joffre — megkérdezése nélkül. Így a tervet elvetették és követtek az angolokat a Dardanellákba.

Román russzofílok a szerbek mellett.

Bukarest. A „Moldova” írja: Sok cikk fölött, szembeálló címeket olvasunk a bukaresti újságokban: „Szerbia, a martír ország” — „A szerbek hősi bátorsága” — „Az osztrák-német hiéna” — „Románia kötelessége” stb. stb.

Mind ezek a cikkek Szerbiának vannak szentelve, amely a központi hatalmakkal felidézett konfliktusában összezsugorva hemperog a földön és fölünk azt követelik a mi újságjaink hogy Románia tegye kockára nemzeti létét — Szerbia megmentése céljából.

Ugyanezen idő alatt pedig Szerbia szövetségei, az utólráhetetlen hatalmak, Anglia, Oroszország és Franciaország, immár másodszor árulják el Szerbiát, amennyiben olyan harcra engedték belebocsátkozni, amelyben a sorsa végleg eldőlt és ezt megelőzőleg minden aspirációjának tárgyát odaigérték Olaszországnak.

És mit tesz ezalatt a Szerbiával szövetséges Anglia sajtója?

A Times kijelenti, hogy Anglia csak akkor köteles Szerbiát segíteni, ha a balkáni akció

eredménnyel kecsegtet és ha a négyesszövetség erői képesek lesznek a központi hatalmak, továbbá Bulgária és Törökország szövetséges hadait neutralizálni. Ellenben a romániai újság cikksírói azt kívánják, hogy mi a késő veszedelemben rohanjunk, hogy leverjenek bennünket, akiknek semmiféle kötelezettségünk sincs Szerbiával szemben. Erre a célra ott vannak Szerbia szövetségesei, akik azonban lábbal tiporunk minden kötelezettséget és szerződést, pedig azok fennállását cinikusan nem is tagadják.

Orosz foglyok román földön.

Bukarest. A szerbiai Gruiaba menekült orosz hajók matriázai leserelték hajóik ágyút és számszerint 800-an Turnu-Szeverinbe érkeztek, ahonnan folytatják útjukat Constanzába. Hajóik a szövetségesek zsákmányul esnek.

Megbuktak Szerbia pártfogói.

Bukarest. A Seara írja: Szentpéterváról érkezik a hír, hogy Szasszanov orosz külügyminiszter beadta a lemondását. Ezzel ismét leűnik a színtérről a háboru egyik fő okozója. Utódjául állítólag Schebekót, a volt bécsi orosz nagykövetet neveznék ki.

Delcassé után tehát megy Szasszanov is. Ez pedig nagyon jellemző. A minden fronton megvert négyesszövetség arra a belátásra jutott, hogy nem számíthat többé a győzelemre és ezért előkészületeket tesz a békére. A háboru előidézött félreállítás az utóból és a béke emberei kerülnek a kormányrudak mellé. Hogy Delcassénak és Szasszanovnak el kell tűnniük, ez annak a bizonyítéka, hogy a négyesszövetség a békét akarja.

Nagyon jellemző továbbá, hogy a francia külügyek élére Delcassét nevezték ki Briand miniszterelnök mellé és hogy Schebekó lesz Szasszanov utódja.

Összben Berlinben, Schebekó Bécsben tevékenykedett annakelőtte és mindkét diplomatának e fővárosban kiterjedt és jó összeköttetései voltak. Kétségtelen, hogy most a véres világháború utolsó felvonása játszódik le. Reméljük, hogy ez az utolsó felvonás nem fog sokáig tartani.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Pétervár. A cár legutóbb a déli fronton volt a trónörökösrel együtt, a csapatokhoz a következő beszédet intézte:

— Boldognak érzem magam, hogy a trónörökösrel ide jöhettem és alkalmam volt hősiességet látni és hősiességüket megköszönni. Egész Oroszország örül velem hősiességetek felett és imádkozik, hogy véglegesen legyőzzétek a makacs és szemtelen ellenséget. Büszke vagyok, hogy hat hét óta magam vezetem hősiessé és győzelmes seregemet.

London. A Reuter jelenti: Az Egyesült Államok jegyzéke kétségbevonja Angliának azt a jogát, hogy semleges államokra rendelt árukat, hajókat, amelyeket hadidugéru szállítással gyanúsít, elkobozzon. Az Egyesült Államok magukra vállalták a semlegesek jogainak védelmét.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsol, hogy jegyezzünk föl.

H I R E K.

Előléptetések az aradi csapattesteknél.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 8

A hadsereg hivatalos lapja tegnap megjelent száma közli a novemberi előléptetéseket. Az aradi ezretekben a király a következő tiszteket léptette elő:

A 33. gyalogezredben

hisfeldi Taborsky Ede alezredest ezredessé, egyidejűleg áthelyezte a 34. gyalogezredhez. Zekariás Aladár őrnagyot ezredessé, Pálfi-Szilárd századost őrnaggyá, Stroboffer Lajos századost őrnaggyá. Századosokká: Tóth Sándor, Heck Károly főhadnagyokat, Tesits Mihály, Nyári István, Neidenbach Emil, Guttmann Oszkár, Szigethy Jenő, Aufricht Adolf tartalékos főhadnagyokat tartalékos főhadnaggyokká. Kinevezte továbbá Szika János dr. tart. főorvost tart. ezredorvossá a 33. gyalogezredben.

A 28. vadászszázadban

Becker Adolf századost őrnaggyá. Schärer Sándor dr., Varró András dr., Langyel Béla dr., Belcsák Károly, Nyilassy Emil tartalékos főhadnagyokat tartalékos főhadnaggyokká.

A 3. és 12-ik huszár ezredben

Renesch Viktor főhadnagyot századosná a 12. Szabó Imre főhadnagyot főhadnaggyá a 3. Domba György és Zselinszky András dr. tartalékos főhadnagyokat tartalékos főhadnaggyokká a 3. huszár ezredben.

Kinevezte továbbá Sárkány Ferenc dr. tartalékos tüzér főhadnagyot tartalékos főhadnaggyá.

A honvédségnél

Vogel Akos századost őrnaggyá, Schreier Ferenc főhadnagyot századosná, Virányi Árpád főhadnagyot főhadnaggyá, a gyulai 2. honvéd gyalogezredben. Bolner Béla, Danszky Mihály, Fáy Barnabás, Hrosz Nándor, Bürgel Lajos főhadnagyokat főhadnaggyokká a 3. honvéd huszárezredben. Rácz Jenő, Kornis Mór, Gárdos Andor, Katona Henrik, Hrusztek Rózsa, Stein József tartalékos főhadnagyokat tartalékos főhadnaggyokká. Mezei Géza, Dávid István, Fekete József, Z. Jonkovszky Márton, Cséte József, Spinánt Jenő, Szabó Gyula, Szarvasy Imre dr., Lindner János tartalékos zászlósokat tartalékos főhadnaggyokká a gyulai 2. honvéd gyalogezredben. Werner Frigyes, Fok Ferenc tartalékos főhadnagyokat tartalékos főhadnaggyokká. Kelemen Dénes, Ruffy Halmás, Dáni Imre tartalékos zászlósokat tartalékos főhadnaggyokká a 3. honvéd huszárezredben.

— Kiténtetett minorita lelkes. A király, mint a hivatalos lap legutóbbi száma közli, Korom Pál Antal róm. kath. tábori főlelkésznek az ellenséggel szemben teljesített kiténtéséért és önfeláldozó szolgálata elismerésül, a lelkes édemkereszt 2. osztályát a fehér-vörös szalagon adományozta. A kiténtetett minorita az aradi rendház tagja s innen hívták be harctéri szolgálatra mindjárt az első hadüzenetkor. Azóta ez már a második kiténtetés, amit a háború veszedelemei között kiérdemelt.

— Magyar filmharmonikusok bécsi ünnepe. Bécsből jelentik: A budapesti filmharmonikusok ma óriási siker mellett tartották meg első hangversenyüket itten az udvar és Bécs elsőkelő közönségének jelenlétében. A közönség az egész este fáradhatatlanul ünnepelte a magyar művészeket.

— Orosz hadifoglyokkal való levelezés. Mind sürűbben hangzanak el a panaszok, hogy az Oroszországban hadifogságban lévő katonáink nem kapják meg a hozzátartozóik által küldött levelezéseket, illetékes helyről nyert értesülés szerint ennek okát elsősorban a levelezések nagy mennyiségében és a közlemények túlhoszu voltában kell keresni. A közönség tehát csak úgy biztosíthatja a levelezések célhoz jutását, ha az orosz cenzura munkájának megkönnyítése érdekében kéthetenként legfeljebb csak egyszer, vagy ennél is ritkábban ír, akkor is nem levelet, hanem csak levelezőlapot küld és arra csak néhány sor családi és magánvonatkozású közleményt ír. A levelezés céljára előszerű lapok kizárólag a hadifoglyokat gyámoltató és tudósító hivatal által vörös kereszt jelvényével kibocsátott és megfelelő előnyomással ellátott legutóbbi postahivatalban is árusítottak. A közleményben kerülendő a közérdekű hírekre és a háborúra vonatkozó minden hír. Különösen sokat árt az ügynek, hogy egyesek burkolton akarnak hírt adni a hadi sikerekről, ami az orosz cenzorokat bizalmatlannokká teszi a többi, ártalmatlan közleménnyel szemben is. Ártalmas a levelezésnél a német, vagy francia nyelvet használni, mert más nyelvekre Oroszországban kevés a cenzor és így ezek a levelezések soká elhevernek, esetleg célhoz sem jutnak. A felfüggesztés céljára hárul a hazafias feladat, hogy ily levelezéseknek német vagy francia nyelven való megírásánál a nyelvismerettel nem bírók segítségére legyenek. Különösen sülyt kell helyezni a címnek megírására. Ezenél használjuk szintén lehetőleg a francia vagy német nyelvet, de a német címet is latin betűkkel írjuk. A címben okvetlenül benne legyen annak jelzése, hogy címzett hadifogoly, mert más egyének leveleit az ellenséges külföldre nem továbbítják. Ezért tehát a címben a „prisonnier de guerre” vagy „Kriegsgefangener” jelzést hozzátenni el ne mulasszuk; Sok függ a rendeltetési hely nevének helyes kiírásától is. Ha a közleményben kötelességeink vannak, forduljunk a postahivatalhoz, avagy a hadifoglyokat gyámoltató és tudósító hivatalhoz (Budapest, IX. ker. Üllői-ut 1), mely utóbbi hivatal cyrill betűkkel írt, vagy egyébként kevésbé olvashatatlan címek megállapításában is a hozzáfutóknak rendelkezésére áll.

— A harmadik hadikölcsön jegyzése az aradmegyei iskolákban. Kéhrer Károly tanfelügyelő ma arról tett jelentést Aradmegyei közigazgatási bizottságában, hogy a közoktatási miniszter hozzájárulásával az aradmegyei népiskolákban propagandát kezdett a harmadik hadikölcsönre jegyzés tekintetében. A mozgalom meglepően szép eredménnyel járt, mert az eddigi jelentések szerint negyedmillió koronát halad meg az az összeg, amit az iskolákban jegyeztek. A tanfelügyelő abban bizik, hogy az iskolák jegyzése eléri a terminus lejártáig a háromszázezer koronát is.

— Patronázs-menhely Aradon. Az aradi Patronázs-egylet nagyszabású akció megvalósítása érdekében keresi meg Arad városát. A patronázs-egylet meg akarja venni az Orczyai Scherhag-féle egy holdas telket és a hozzátartozó utcai épületet, hogy ezen a patronázs gondozására bizott gyermekek menhelyét azzal kapcsolatosan a menhely lakóinak foglalkoztatására konvenciókat létesítsen. A telket és a ház, valamint az azon tervezett befektetést a patronázs-egylet az ingatlanra békébelezendő kölcsönnel akarja fedezni, s arra kéri a várost, hogy a békébelezés mellett a kölcsönre nézve a garanciát vállalja. A kölcsön összege mintegy 80 000 korona.

— A köztisztviselők fűtőanyag szükségletének biztosítása. A földmívelési m. kir. miniszter 107., 165. sz. s az összes kincstári erdési igazgatási hivatalokhoz intézett rendelkezésével a m. kir. pénzügyminiszter közbenjárására a vidéki köztisztviselők és alkalmazottak fűtőanyag-igényét akként gondoskodott, hogy jövőben az egyes körletekben lévő fűtőanyag-állományokból és rakodókban lévő fűtőanyag-állományokból elsősorban az ottani állami tisztviselők, másodsorban más köztisztviselők, harmadsorban a nyugdíjas állami tisztviselők és csak végül a többi lakosság igényét elégítendő ki, még pedig az általános és országsszerű érezhető nagy fűtőanyag-igényre való tekintettel — szigorított mértékben úgy, hogy egy-egy név, családos tisztviselő részére az erdészeti hivatalok elbírálása szerint havonta legfeljebb 4 ürm³, önálló háztartással bíró nőtlen tisztviselő, vagy bármely más lakás részére pedig havonta legfeljebb 2 ürm³ szolgáltassák ki.

A fűtőanyag kedvezményes áron való engedélyezését a munkás és fuvarerő hiány miatt folyton emelkedő munka és fuvarbérekre való tekintettel nem tartja a földmívelési kormány kivethetőnek már azért sem, mert a kincstári árjegyzéki árak a piaci árakkal szemben legalább is 30-40%-kal alacsonyabban vannak megállapítva és így ma az jelentékeny kedvezmény, ha valaki kincstári fűtőanyagból árjegyzéki áron szerezhet be fűtőt.

Nagy s jelentős kedvezménye ez az állami alkalmazottaknak, melynek kivívásában nagy része van az állami tisztviselők aradi körének, mely a kérdést következetesen és soha nem lankadó energiával nyolc éven át tartotta ébren s annak folyton-folyvást való felvetésével, így legutóbb a folyó évi aug. hó 14-én a pénzügyminiszter iniciatívájából tartott országos tisztviselői ankétén történt felújításával, illetékes személyekhez kellő időben terjesztésével s jól megokolt felterjesztései hathatósan segítette elő annak kedvező megoldását.

Ilyképen az aradi állami alkalmazottak olcsó fűtőanyag biztosítása volna. Ma még nagyon hiány miatt az állami fűtőanyag az igényeket teljesen kielégíteni ugyan nem tudja, de remélhetőleg ezen akadály is rövid időn belül megszűnik. Ezirányban is interválni fog az állami tisztviselők aradi köre vezetőisége illetékes helyeken.

A szén-szükséglet biztosítása iránti akciója a tisztviselőknek egyelőre nem járt eredménnyel, mert a kereskedelmi miniszter leírata szerint a m. kir. államvasutaknak már az is nagy gondot okoz, hogy az üzem céljaira szükséges szénmennyiséget, illetve széntartalékokat előteremtse s még nehezebben tud olyan kályhafűtőre alkalmas szénkészleteket beszerezni, melyekből a kedvezményes áru szénre eddig is igényel bíróknak szükségletét kellően kielégíthetné. Ilyen viszonyok közt teljes lehetetlenség ma a szóban levő kedvezmény alkalmazási körének kibővítése, minak — eltekintve a beszerzési nehézségektől — ma gyakorlati értéke sem lenne, mert a mai rendkívüli viszonyok közt annak kezelésére szükséges személyzettel sem rendelkezik. Szállítási kedvezményeket az egyenlő elbánás elvének fogva és vasut-pénzügyi szempontból szintén nem tart engedélyezhetőnek.

A jövőre nézve a kérdés nincs elejtve, mert a kereskedelmi miniszter szóbeli ívérele szerint, a szénnek az állami alkalmazottak számára kedvezményes áron való beszerzése szervezését a háború után komolyan fontolóra veszi.

— Halálozás. Tariáni Rezső dr. nagyhalmágyi járásorvos vasárnap hirtelen elhunyt. Az elhunyt orvos még néhány nap előtt a népfelkelők pótszemléjén vett részt, mint kiküldött polgári orvos. Elhunytával a halmágyi járás orvos nélkül maradt, miután a járási orvoson kívül más orvos a nagyhalmágyi járásban nincsen. Aradon a megyeházára gyászlobogót tűztek ki az érdemes, régóta működő járási orvos elhalálozása alkalmából.

— Adomány. Fekete Sándorné Szemláról 20 koronát az elesett katonák özvegyeinek, 10 koronát pedig a vak katonáknak küldött. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Lisztsempészség Aradról.** Ugy látszik, hogy a kormány a lisztellátás terén ismét valamit tervez, mert ma reggel a belügyminiszter táviratilag felszólította a tanácsot annak kijelentésére, hogy az új kampányban hány vagon lisztet fogyasztott a város és a részére engedélyezett gabonából mennyit vásárolt meg. A tanács azt válaszolta, hogy a két hónap alatt az engedélyezett malomok mindössze 70 vagon búzát tudtak vásárolni, de 104 vagon lisztet szállítottak le. Ha Arad havi fogyasztása 52 vagon szeptember és október hónapokban, akkor egy csopót sem sok, ha 800 vagonra kért vásárlási engedélyt. Csak szeretnők azt az ellenőrzést látni, amely komolyan jelenti ki, hogy az 52 vagon lisztet tényleg Aradon fogyasztották el. Valószínűnek látszik, hogy ismét lisztsempészség folyik a város területén, mert különben lehetetlenséggel határos az az óriási lisztfogyasztás, mikor a város közönségének egy része eltáta magát, sőt lisztbehozatal is volt az elmúlt hetekben. A miniszter elhibázott rendelete, amely a kocsin való kiszállításról megfélemedezett intézkedni, feltétlenül korrigálandó, mert a hatóság rövidesen azon veszi észre magát, hogy nem lesz Aradon liszt.

— **Kisiklott villamos.** A ma este hat órakor Aradról Gyorokra elindult villamost különös baleset érte. Órhalom előtt a kisjénői börtársaság egy eladott tehéncsordája haladt a vágányok mellett, az egyik állat megvadulva a vonatnak szaladt, amely természetesen elcsúszta. A kocsi keresztülhaladt az elgázolt állaton, az utolsó azonban kisiklott a kitérőre a vágány melletti oszlopot, amely a vezetőket tartja s így természetesen a vezetőék is megsérült. A vonat nem lehetett tovább, sőt a Világos felől jövő ellenvonat utasainak is ki kellett szállniuk a várakozniok mindaddig, míg Aradról egy új vonatot s megfelelő személyzetet küldtek, amely a vezetőék hibáját megigazította. Mint értesülünk, ez rövid idő alatt a második hasonló baleset a Hegyaljai Villamos vonalán.

— **A cenzura dolgozik.** Berlinből jelentik: A német szocialista párt hivatalos lapja, Vorwaerts tegnap a cenzura miatt nem jelentett meg. — Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal megjelenését a rendőrség nyolc napra betiltotta.

— **Adományok az aradi Vöröskeresztnek.** Utábban a következő adományokat kapta kézhez az aradi Vöröskereszt Egyesület elnöksége: Purgly László 100 korona, Purgly Lászlóné 100 kor., zombori Rónay Endre 100 korona, özv. báró Andrányi Károlyné 30 korona, Paretz Gyula dr. 30 korona, Csiky Olón dr. rendes havi adománya 20 korona, Herbszt Jenő 20 korona, Burián János 20 korona, Simay Béláné 10 korona, Lejtényi Sándor koszorúmegváltásként 10 korona, özv. Morvay Lajosné 10 korona, Siebig Béla 5 korona, Székely Károly 5 korona, Kollmann Vilma 5 korona, Öry Ferencné 5 korona. Az adományokért ezúton mond hálás köszönetet Vásárhelyi Janka elnöknek.

— **Aradi tüzerek a dalmát tengerparton.** Vass Ferenc tizenhétéves aradi fiatalember, aki egy vartüzérezrednél szolgál mint kanonier, írja B.-ból, a tengerpartról: Több aradi barátommal vagyok itt. Mind egészségesek vagyunk és egész a tenger mellett élünk. Nagyon meleg van, a téli meleg ruhákat nem is használjuk. Gyönyörű narancs és füge-ligetek vannak itt, továbbá olaj és ciprusfák. Ezúton értesítjük az összes hozzátartozóinkat, hogy jól érezzük itt magunkat és nincs bajunk.

— **Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.**

— **Mért nincs sertés Aradon?** Aradon ma 6.80 korona (a város befizetésével) a sertésszár kilója és a henteseknél 5.40—5.60 korona egy kilo sertésbúza. A drágaság oka — így mondják a hentesek, szakértők, mindenki: nincsen elegendő sertés. Ezzel szemben idézzük a megyei közgazdasági bizottság mai üléséből Soós Jenő főállatorvos jelentését, amely arról számolt be, hogy Aradmegye területéről 30.005 sertést szállítottak el októberben és pedig 1482 darabot külföldre. Kihaza, Aradon: nincs sertés, drága a hus, a zsír. Külföldre ellenben Aradról és környékéről másfélszer sertést visznek ki egyetlen egy hónap alatt.

— **Városi indennitás.** Minthogy a tanács minden esztendőben legkésőbb november hónapban szokta a város költségelirányzatát bebarterezni, amint erre a törvény kötelezi is, a szerdán tartandó törvényhatósági közgyűlésnek a polgármester jelentést tesz arról, hogy tekintettel a rendkívüli viszonyokra a számvetés a költségvetést ez ideig még elkészíteni nem tudta. Nem tudta pedig azért, mert nem állt minden adat a rendelkezésére, amint hogy a vállalatok adója még ki sincs veve. Most van közreműködésre kitéve és csak a hónap második felében kerül a sor a kivetésre. Mellesleg megjegyezhető, hogy ez a jövedelmi forrás is csökkenik 25 ezer koronával. A büdzsét tehát csak decemberre készíthet el és ezért a tanács valószínűleg indennitást kér a törvényhatóságtól. Felhatalmazást arra, hogy a jövő év első harmadában az 1915. évi költségelirányzat keretében folyósíthassa a kiadásokat.

— **Hogyan vált be az új postai reform a levelek kézbesítése tárgyában.** Lapunk egyik előfizetője írja: — Egyik újaradi ügyfelem közölte velem e hó 2-án az déli órákban telefon felhívásomra, hogy a levélben tőle kértett ügyben szintén levélben kimerítően választ és a levelet címemre az újaradi postán aznap délig postára adta. Eddig az ilyen levelek Újaradról másnap Aradon kézbesítették, ezúttal azonban csak harmadnap, tehát e hó 4-én a déli órákban kaptam meg a 2-án Újaradon feladott levelet. Tehát a szomszédos városból, amely hozzá 1—2 kilométernyire fekszik, hosszabb ideig tartott a levél érkezése és kézbesítése, mint Aradról Berlinbe vagy Münchenbe. Ezt kizárólag az újkézbesítési rendszernek köszönhetjük, amely valószínűleg nem fog soká tartani, mert megbénítja a forgalmat és a kereskedelmet.

— **Adományok.** A polgármesteri hivatalban a hadbavonultak hátramaradottjai javára Mikosevits Iván 20 koronát, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság 24 koronát adományozott. Knöffel Lajos és neje 600 koronát és özv. Glück Károlyné 600 koronát adományozott az ellenséges betörés folytán elpusztult északmagyarországi falvak felépítése céljaira. Adler Samu (Bög Ede oég) a rokkant katonák javára 5 koronát adományozott.

— **Arverés a vasúton.** Az aradi állomás raktárhatárában november 16-án délelőtt 9 órakor a következő áruk: üres kosarak, 1 hordó likör, használt ruhák, újság papír, jegye tusó, hongary bádog, orosz hal, fog-nak nyilvántartás, bírósági eljárásról kívül a legtöbbet igénylő készpénzfelvétel, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az áruk a venni szándékozók által közvetlenül az árverezés előtt megtekintethetők.

— **Nem javítják a külvárosi utcákat.** A gazdasági szék ma tartott harmadszor árlejtést a külvárosi utcák javításához szükséges kavicsra. Nem volt ajánlat és ezért a mérnöki hivatal az erre kijelölt építkezéseket meg sem kezdi. Bármilyen nagyok legyenek is a nehézségek, a tanácsnak kötelessége, hogy valami történjék a külvárosi utcákkal, mert a külvárosok lakossága egyáltalában nem tehet arról, hogy eddig huzták-balasztották az utcák javítását. A téli időre aggodalommal gondol a közönség, mert úgy el lesz zárva a belváros a külsőtől, mintha az ellenség szállotta volna meg az elválasztó zónát. A szerbnek lehet hátsó segítői a sár, amely egyedül védi most a királygyilkosok országát, de az ártnál külvárosi lakosok igazán nem kárhozhathatnak arra, hogy öt hónapon át egy bekerített ország gyönyörűit élvezze végig.

— **Katonai szalmazsák hulladék papírból.** Németországban ezidén — valamin! Európa többi országaiban is — nem jól ütött ki a szalmazsákmelés, úgy, hogy felmerült annak a szükség, hogy a katonai táborokban a katonák fekvőhelyére szükséges szalmát valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra utabban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéka bizonyult lemegfelelőbbnek. A megvetett és kevésbé becsült makulatura tehát ime kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügyminiszter rendelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő garnizonbeli gazdaság hivataloknak beszállítsák. Az így összegyűlt papírost azután folszeleltetik és szalmazsákjait. Bebizonyult az, hogy a fergek a papírt kerülik, mint az ördög a tömjént. Ilyenformán tehát katonáink a papírből készült ágyakon nyugodtabban fognak pihengetni. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **A tanítószék figyelmébe ajánlja Kerpe István dús felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intéztetnek el.**

— **Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpeknél.**

— **Oszi divatlapok Kerpeknél.** 193

— **Fűtsünk papírral!** A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzeléshez szükséges hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS

— **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület november hó 13-án délelőtt fél 10 órakor Aradon, az egyesület székházának tanácstermében tartja IV. igazgató választmányi gyűlését a következő tárgysorozattal:** 1. Elnöki jelentés az egyesület működéséről. Aradvármegye alispánjának átiratai: 2. Az eljárási szabályrendelet újrakikötése tárgyában véleményt kér. 3. A siklódi latifundiumok megváltásának törvényhozás útján rendezése tárgyában véleményt kér. 4. A borossebesi 4-ik országos vásár rendezésének tárgyában véleményt kér. 5. A peleskefalvai körjegyzőséghez tartozó községek szarvasmarha tenyésztésének megváltoztatására vonatkozólag véleményt kér. Az OMGE és Gazdaszövetség átiratai: 6. Az Országos Központi Hitelszövetkezet működésének támogatása érdekében. 7. A nemesített buza fajtákkal való versenytérmelekre hívja fel az egyesület tagjait. 8. Az ideai dohánybevitelhez szükséges szőlőreklame néve javaslatot kér. 9. A felvidéki

mezők földült közönségnek segélyezése tárgyában. 10. Az O. M. G. E. igazgató választmányába három tagnak kiküldését kéri. **Külföldiek.** 11. Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének felhívása a vidéki városi piacok ellátása céljából. 12. Hadseregvezető Bizottság átirata a pálinka árandóságának a munkásszerződésekből való kiküszöbölése céljából. 13. M. k. Rokkanttügyi Hivatal felhívása a rokkant katonák elhelyezése érdekében. 14. Biharvármegyei Gazdasági Egyesület átirata a 43-50 éves népfelkelő gazdasági mestermesterek felmentése érdekében. 15. Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület átirata a dohánytermelés előmozdítása érdekében. 16. Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület átirata a cukorrépa termelők érdekeinek megvédése érdekében. 17. Steiner Ferenc egyesületi tag indítványa a nyers kender kórájának maximumálása tárgyában. 18. Egyesületi tisztviselők drágasági pótléka. 19. Esetleges indítványok.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Esküdtszéki tárgyalás. Az aradi esküdtbíróház ma szándékos emberölés és szándékos emberölés kísérletével vádolt Ránva Flóra bűnügyét kezdte tárgyalni. A vádlott ez év augusztusában ittasan le akarta szúrni régi haragosát Lunán Parteniát, aki azonban kisebb sérüléssel elmenekült. Amikor azonban Ránvát Bugy Tamás és Bugy János leakarták fogni, a vádlott Bugy Tamást úgy hasbaszurta, hogy az azonnal meghalt. Bugy János pedig súlyos sérüléseket szenvedett. Az esküdtszéki tárgyalás két napra van kontemplálva.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi november 9-én:

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Itt először:

Egy test két lélek.

Színmű

Kezdete este 7/8 órakor.

Előzetes szöveg:

Rudnyánszky Endre.

NYILVÁLTATÁS

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen emlékü drága jó fiunk, illetve testvér és unoka

Ifj. Gutig Lajos

harmadéves joghallgató

elhunyta alkalmából képtelenek vagyunk egyenként hálánkat nyilvánítani mind azoknak, kik körülölközött végleg eltávozott drága halottunk vigasztalásán megjelennek, ravatalára koszorút és cseréket helyeztek és részvételük jóleső szavával végzetlen fájdalomunkban enyhülést hozni igyekeztek. Miért is fogadják ezután bánnattól elgyötört szívünk egész melegével tolmácsolt őszinte köszönetünket.

Egyben köszönetünket fejezzük ki Varga Imre temetőkezelő vállalatának is a pontos és lelkiismeretesen rendezett díszes temetésért.

Arad, 1915. november 8-án.

4398 Ifj. Gutig Lajos és családja.

Magyar Remekírókból.

Fóti dal.

(Szabadon Vörösmarthy után.)

Sort megissza magyar ember,
Jól teszi,
Okkal, móddal meg nem árthat
A szesz...

Borszéki ásványvizzel
Keveri!

Kapható Aradon mindenütt.

3431

A budapesti Apollo

e heti szenzációját:

Kutya van a kertben

és az OMNIA mozgóképpalotával
bemutatóján hihetetlen siker
aratott slágerét

Bolygólelkek

Aradon kizárólag az

Uránia

fogja bemutatni.

3411

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becsérél; ugyancsak
régiségeket vesz és elad

609

Losonczi Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Alain R.: A cánta ördög. Gábor A.: Pallka, Göndör F.: A háború nyomában, Pajzs E.: Cirkus. Pásztor J.: A muszka vendég, Cobor P.: A gazdag gyűjtő. Twain Mark: 1,000,000 fontos barkó. Renter G.: Egy urileány története, Peterdi S. A mások pénze, Geniauth Charles.: Az arany gyapjú, Stratz Rudolf.: Édes hazám, Puskin: Anyegin Eugen, Karinthy Frigyes.: Irások írókról, Karinthy Frigyes.: Együgyű Lexikon. Narsen Péter: Mária, Ibsen Henrik.: A trónkövetelő, Madelung Aage.: Hadinaplóm, Howard B.: A rejtelmes sajtó, Andrejew Leonid: A hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyugati harctérről, Gábor Andor: A kozák, Sebők Imre: A Szaharában, Mórav Hrváth Károly: Amerika császára, Br. Váradi Balogh György: Ahol az ágyu szól.

Németben: Kohlenegg: Die drei Lebenden der Dese Voss, Thoma: Der Rost sekontär im Himmel. Skowronek R.: Sturm zeichen, Wolf H.: Geschäft und Libe. Pröll K.: Aphrodite mit dem Schleier, Saiten: Lagerlöf: Jans Helmweh, Hamsun Knut: Kinder Ihrer Zeit, Die klügenden Schellen. Pert C: Die kleine Cady, Mewis Marianne.: Die Wolfsjägerin, König B.: Das Allerheiligste, Suttner Bertha, Schach der Qual, Melenier u Delphi: Chaufferette, das Modellmadel, Durr Max: Die Geschichte von Herrn Steinhausers Uhr, Holländer Félix: Sturmwind im Westen, Bajor Johann: Ein Mann des Volkes, Michel Robert: Die Häuser an der Daamija, Jordan W. Die Sebalds, Bierbaum Otto Julius: Die Haare der heiligen Fringilla, Diers Marie: Das altzu gute Herz, Aram Kurt: Der Schatten, Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlek is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Zerkovitz: Mi muzsikuss lelkek, Nagy Károly: Gyantázz cigány (Belgrádi bakanóta), Zerkovitz: Majd a legutolsó éjszakan. (Dámák agyó... agyó urak.) Farkas és Kondor: Belgrádi bakanóta. Nagy: Az orosz határról. (Három katonanóta.) Szirmai: Ha majd egyszer mindenki visszajön, Dr. Farkas: Holdas estén, ha elfogok esni... Leopold Ernő: Meddig, oh még meddig tart a háború? Márkus Alfréd: Zeppelin jörek.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

2821

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalácsos üzletemet,
ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben
 legjutányasabban nagy választékban árútok. Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény. Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel: **Weichelt János, mézeskalácsos.**

**Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,
Tea és Rum**
 jutányos áron kaphatók:
**Körösvölgyi Pálinkarakartár,
Lloyd-palota. 859**

Braun H. A.
 festékraktára
 Arad, Boros Beni-tér 7. 1011
 Ajánl!

petroleumot
 literenként **68** fillérért.

**Legnagyobb
fűtőanyag
megtakarítás!**

A városi mérnöki hivatalban ki-
 próbált
**kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.**
 Megállapítottam ugyanis, hogy ezen
 kályhák és füstcsövek használatá-
 nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent
 Kettős füstcsövek állandóan rak-
 táron vannak és igen olcsók. —
 2. sz. (kis szobára) 8 korona.
 3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.
 Egyedül

Hönig Ottó
 M. kir. szabadalmazott
 szivattyú készítője
 Arad, Rákóczi-utca 27.
 Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.
 A kettős „Patent” fűtőeső igen
 jó, mert kevés fával sok meleget
 ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-
 teltel Fischer Jenőné.
 Patent kútszivattyúk.
 Patent borszivattyúk.
 Patent tűzfecskendők.

Üzletnyitás.
 Van szerencsém a vásárló közön-
 séget tisztelettel értesíteni, hogy
 a Boros Beni-tér 2. (volt Lacina féle
 üzlethelyiség) alatt

élővirág üzletet
 nyitottam, hol állandóan nagy vá-
 lasztékot tartok mindennemű leg-
 szebb élő virágokból legjutá-
 nyosabban áron. Alkalmi csokro-
 kat és koszorúkat legizlésesabban
 azonnal elkészítok. 4331
 Szíves pártfogást kérek

őzv. Ungermann Józsefné
 élővirág kereskedő, Weitzer János-
 utca 19. és Boros Beni-tér 2. sz.

Olcsó fűtés
 érhető el a Révay-féle, kitűnőnek
 elismert

légszeszkandalóval.
 Kapható:
Szilágyi és Tsa
 cégnél Aradon, II. Vilmos császár-
 tér 2. szám. 4836

Üzletáthelyezés.
 Igen tisztelt megrendelőimet és a
 nagyközönséget értesítem, hogy az
 eddig Weitzer János-u. 9. szám
 alatt létezett

KARPELESZ-féle
 uri szabó üzlet

Weitzer János-utca 2. sz.
 (Miner-
 épületbe, helyeztetett át.

**Költözködők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
 csillár átszereléseket
 jutányosan végez 481

Kalmár József
 villanyszerelési vállalkozó
 Arad, Salac-utca 2. sz.
 242. Telefonszám 242.

Burgonya
 és
vöröshagyma

métermázsásként és wag-
 gontételekben kapható

Kalmár Endrénél
 Arad, Arpád-tér 5. 2580
 670. Telefon 670.

147.—1915. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
 mében ezennel közhírré teszi, hogy
 az aradi kir. törvényszék 1914. évi
 980 számú végzése következtében
 dr. Kertész Miksa ügyvéd által
 képviselt Bruckner Lipót javára
 380 kor. s jár. erejéig 1915. évi
 augusztus hó 1-én foganatosított
 kielégítési végrehajtás útján le- és
 felül foglalt és 3060 koronára be-
 csült következő ingóságok, n. m.
 szarvasmarhák, sertések, takar-
 mány, buza nyilvános árverésen
 eladtnak.

Ezen árveréshez csatlakoztatik
 Victoria hlt. intézet 442 korona
 tőke és jár. kielégítése végett.

Mely árverésnek a borosjenői
 kir. bíróság 1915. évi Pk. 2771 sz.
 végzése folytán 380 kor. tőkeköve-
 telés, ennek 1913. évi október hó
 10 napjától járó 6% kamatai 1/2%
 váltódíj és eddig összesen 81 kor.
 20 fillérben bíróság már megál-
 lapított költségek erejéig, Doroszló-
 falván adások lakásán hova vevők
 a község háztól alulírottal indulnak
 leendő megtartására 1915. évi novem-

ber hó 20-ik napjának d. e. 1/10
 órája határidőül kiűzetik és ahhoz
 a venni szándékosok ezennel oly
 megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
 az érintett ingóságok az 1881.
 évi LX. t.-c. 107. és 108. §-al
 értelmében készpénzfizetés mel-
 lett, a legtöbbet ígérőnek, szük-
 ség esetén becsáron alul is el
 fognak adatni.

Amennyiben az előírtakhoz
 ingóságokat mások is le- és felül fog-
 laltatták és azokra kielégítési jo-
 got nyertek volna, ezen árverés
 az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értel-
 mében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenő, 1915. évi no-
 vember hó 1. napján.

Nagy
 4384 k. k. végrehajtó.

**Olcsó pénzért
Jól világítani**
 csak villanynyal lehet.

Mindennemű villany-
 bevezetést, csillár át-
 szerelést a legjutányo-
 sabban vállal 4057

Hammer Vilmos
 Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon sz. 96.

**Használt
ólm**
 megvételre kerestetik
 Cím a kiadóhivatalban.

Kádárműhelyünk

felkészítése folytán kb 1500
 drb. kftőnféle nagyságu ::

jó, száraz dongánk eladóvá lett

Venni szándékosok, szíves-
 kedjenek alulírt felügyelő-
 séghez fordulni. ::

**A Kisjenői Főhercegi Uradalom haszon-
 bérlete r.-t. gazdasági felügyelősége.**

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Ibolya.

Megkaptam, melynek tartalma gyógyírként hatott beteg testem, lelkemre. Büntetésnek elég szigorú, megis bünhődtem érte, igérem, több ékot így bünt tére szolgáltatni nem fogok, mert elviselni sem tudnám. Ha ározzott időt kérek a előbbire bármily rövidke választ. Szív. üdv., sok kcsók. 4387

Középkoru

Intelligens gavallér helybeli vagy vidéki urilember tisztességes ismeretségét keresi független fiatal urilasszony, aknéi szabad idejét kellemesen eltölténé. Leveleket "Üdvösség" jellegre e lap kiadóhivatalába kér. 4364

OKTATÁS.

Keresek

egy keresztény tanítónőt ki fiam és leányomat a IV. és VI. osztályra előkészíti és levezegátatja. Ajánlatok "Vidék" jellegre a kiadóhivatalába küldendők. 4356

ALKALMAZÁST NYER.

Idősebb kocist keres

azonnali belépésre Seidner Sándor, Marosborsa (Aradm.) 4386

Egy ügyes,

fűszerszakmában jártas segéd azonnal felvétetik. Luttwák József, Asztalos Sándor u. 8. 4388

Házi installatiónk,

főképp zsinórvezetékek szerelésében kellő gyakorlattal bíró villanyszerelők huzamosabb ideig tartó munkát nyerhetnek a "Makói Villamos Telep"-nél Makón, Csanád-megyében. Ajánlatok a fizetési igény felemlítésével a fenti címre küldendők be. 4337

Keresünk

üzletünk pénztára kezeléséhez egy szerény megbízható románul is beszélő izraelita kisasszonyt azonnal belépésre Tauszig C. és Tsa Kápolna. Krassószörény m. 4357

ALKALMAZÁST KERES.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirásban, magyar levelezésben, liszt-, termény- és gabonaszakmában jártas, állást keres. Orai könyvelést is elvállal. Megkereséseket "Könyvelő" jellegre a kiadóba kérek. 4302

Hadmertes,

2000 korona óvadékkal rendelkező egyén raktárnoki vagy felügyelői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4344

Házveretődőnek

vagy beteg mellé ajánlkozik urnő vagy ur mellé egy jobb családból származó, teljesen független nő. Esetleg vidékre is elmegy. Kápolna-utca 22. sz. 4343

Intéző

hadmentes, állást keres S. J. gazdatiszt Battonya III. 55. 4358

ÜZLETEK.

30 év óta fennálló

szatócüzlet forgalma helyen, konkurrencia nélkül, trafik, italmérés és belyegáruda jogokkal együtt, elköltözés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4300

Jóforgalmu kereskedéslet

gr. Tisza István ut 66. szám alatt más foglalkozás miatt házzal együtt sürgősen eladó, vagy haszonbérbe kiadó. 4310

KIADÓ LAKÁS.

Fenyves-Otthon Budapeston

VI. Podmaniczky-utca 67., I., 4. Elegáns utcai szoba modern új házban, teljes "Pensioval" vagy anélkül, átutazóknak is, néhány napra kiadó. Lift. Telefon. Villamos megállóhely. 4391

Azonnal kiadó

Petőf-utca 8. Erzsébet-körúti részen I. e. ajtó. 8. két egymásbanyitó különbejáratu butorozott utcai szoba. 4390

Egy oszmosan

butorozott különbejáratu udvari szoba, földszinten, 15-ére kiadó Zoltán-utca 2. 4392

Elegánsan butorozott

2 szobás lakás fürdőszobával, esetleg konyhahasználattal 1 vagy 2 személy részére f. hó 15-től kiadó Aranykéz-utca 2-3. 4379

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I. u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Három utcai,

három udvari és fürdőszobából álló első emeleti ur lakás minden mellékhelyiséggel május 1-től kiadó. Bővebbet Haszinger-utca 4 földszint balra. 4378

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az "Eos Creám" kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözsében. 3405

Áthelyezés miatt

világos hálószoba és konyhaberendezés eladó Beres Béni-tér 15. a ház mesternél. Bővebbet Kápolna-u. 3. Ugyanitt modern hálószobaberendezések eladók. 4162

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Házi szappan

2-4-6 éves, táblákba nagyobb mennyiség eladó. Tudakozódni lehet a Cipő Tözsében. 4149

Petrosselymet,

sárgarépát métermázsánként, fokhagymát 4 kg.-ként szállít Csató Lajos konyhakertésze, B.-Csaba Vanthát-pusztá. 4338

Két gyermekkecs

kés alatt eladó. Tökölly-tér 6. sz., I. em. 4324

Eladó

egy pár teljesen új igen finom magyar szerszám ezüst verettel, két garnitúra dus sallanggal. Cím a kiadóhivatalban. 4373

Petroleum, Gépolaj, Kocsikenőcs, Gyufa, Gyertya és Zsiradék áruk

nagy raktára.

1 liter

P
e
t
r
o
l
e
u
m

64 fillér.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.
Telefon 262. sz. 2205

Goity János

úri és női cipészete

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Készít

úri és női cipőket

a legegyszerűbb és legelegánsabb kivitelben.

Tiszti csizmák
és bakkancsok

jutányos áron készíttetnek, a leg-
rövidebb idő alatt. 4235

Erzsébet-körút 7. sz. alatt száraz betonozott

pincehelyiség
kiadó,

amely üzletnek vagy raktárnak alkalmas. Értekezhetni lehet a ház mesternél 4397

Ügyszám: 101/1915.

Arverési hirdetmény.

Weigold György és Lerner Manó stuttgarti lakosok által állítótól a "Stuttgarter Bankkommandite" stuttgarti cég részére Ács Sándor marosillyei lakostól megvásárolt, Marosillyén, a fő-utca 38. szám alatt eladó kertjében felhalmozott 177 darab ládába csomagolt 13849 kilogram bruttó és 10785 kilogram nettó súlyu fajalma ládától elgyótt valamint ugyanott csomagolatlanul felhalmozott 800 kilogram alma eladó hátralékos követelésének kielégítése végett, vevők költségére és veszélyére 1915. évi november hó 8. napján délután 2 órákor eladónak fentemlített kertjében, nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek közbenjövetelem mellett el fog adatni.

Marosillye, 1915. november 6.

Dr. Halász Akos

4395

királyi köz egyzó.

Donga
eladás.

Csermői raktáron 270-280 akós, 4 éves, száraz, 2 col vastag prima tölgy donga, félakóstól 14 akósig, eladó. A waggon elsőosztályu cser hasábfával egészíthető ki.

Hacker Sándor
fakereskedő, Csermő. 4395

Nagyszerűen bevált és hatékonyan működő és általában mindenkinek minél jobb

Ízüdalmcsí Haglő beázrsóítás

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében.

Dr. Richter-főle

Horgony-Liniment. capitol compor

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K. - 30, 140, 2

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az "Arany oroszlán" című Dr. Richter-főle gyógyszerárakban, Prága 1, Elisabethstr. 5.

Horgony-főle székfőle.

8809